

הפחד - נותן חיים!

אתם נצבים היום פלגים לפני ה' אלקיכם (כט, ט)

הנשאר אדיש - מסתכן!

כולנו נצבים בימים אלו לפני ה' אלוהינו לדין. אי אפשר להישאר אדישים ולומר: "שלוש ימים לי כי בשריות לפי אלה". צריך לפחד מהדין! אדם צריך להרגיש פחד לאכול, פחד לשנות, פחד להתפלל.

הגה"צ רבי אליהו לופיאן זצ"ל מסר שיחה בישיבת פוניבז', ובה הסביר את ענין הפחד:

הפחד - נותן חיים! משל למה הדבר דומה, לשני אנשים שעמדו לדין בבית המשפט. שניהם עברו על אותה עבירה, לשניהם היה צפוי גזר דין זהה, קשה. הראשון ישב לפני השופטים כשכולו רועד מפחד. לעומתו השני, ישב אדיש וסלסל בשערות ראשו.

בפסק הדין, פטרו השופטים את הנידון הראשון לחיים ולשלום, וגזרו גזר דין מוות בתליה על הנידון השני. ונימוקם עמם: הראשון שרעד מפחד, הוכיח שהוא מכבד את השופטים, מכבד את חוקי המדינה ולא ישוב ויחטא. לעומתו השני - אסור שיישאר בחיים! הוא יהרוס את המדינה, כי הוא מזלזל בחוקיה ובשופטיה.

מי שחודש אלול עובר עליו ועולם כמנהגו נוהג, לא מורגש אצלו פחד מהדין - נמצא בסכנה גדולה. בימים אלו, חובה שתהא מורגשת על כל אחד אימת הדין, ובכך יראה שהדין מעניין אותו. או אז, יפסקו לו בשמים חיים טובים ומאושרים.

גם הגויים הרגישו את ה"אלול" בנו של רבי אליהו לופיאן למד בישיבה בקלם. הוא מספר, שבחודש אלול כל היהודים היו מתהלכים בחרדת קודש, עד שגם הגויים הרגישו בשינוי הנסוך עליהם בימים אלו.

פעם - כך הוא מספר - באו שני יהודים, בחודש אלול, לגוי לעשות אתו עסק גדול. הגוי לא הכירם ולא ידע אם אפשר לסמוך על מילה שלהם. ניגש לחברו הגוי להתייעץ אתו, והלה השיב: "אל דאגה! אתה יכול לעשות אתם את העסקה בלב שקט! בתקופה הזאת יש להם את חודש אלול שלהם, הם מפחדים מהדין, ולא יוציאו מילה אחת של שקר מפהם, ואפילו לא כלפי גוי. חרדת הדין משפיעה עליהם".

אדם שנכנס לחנותו של פֶּשֶׁם ומסתובב

בתוכה, גם אם לא יקנה כלום - הוא מתבשם מהריח! בעיר קלם, עירו של רבי שמחה זיסל, הסבא מקלם, חדרה בלבבות כזאת קדושה ויראת שמים, עד שגם הגויים הרגישו את ה"אלול" על היהודים.

כדלים וכרשים דפקנו דלתות בסליחות אנו אומרים: "כדלים וכרשים דפקנו דלתות", וביאור הדברים נראה כך:

ישנם שני סוגי עניים: יש עני שיש לו מה לאכול, אלא שהוא רוצה יותר. לשם כך הוא הולך ומתדפק על הדלתות ומבקש צדקה. הדפיקות שלו הן דפיקות חלשות, בדרך ארץ, בנועם. אם יפתחו - יפתחו, ואם לאו - ימשיך בדרכו. סוף כל סוף יש לו מה לאכול.

אך יש עני שאין לו מה לאכול. שלושה ימים לא אכל ולא שתה. הוא רעב וצמא ומרגיש שעוד רגע הוא עומד להתעלף. כשהוא דופק על הדלת הוא דופק בפראות ובצעקות: "הצילו, הצילו! תפתחו!" לא שייך לדבר אתו על דרך ארץ ודרכי נועם. הוא עומד למות, ולכן הוא צועק בכל כוחו.

אנחנו צריכים לצעוק בראש השנה כמו העני השני! "כדלים וכרשים דפקנו דלתות", כמו שדופק עני, רש, שעומד למות! לצעוק מעומק הלב: "ה' יתברך, תציל אותנו! תגזור עלינו שנה טובה! תציל אותנו מיצרנו הרע!"

מעין זה ממש היה האדמו"ר מביאלא זיע"א רגיל לומר לקהל חסידיו:

בראש השנה עלינו להתפלל ולצעוק כמו אדם שמחבלים חטפו אותו, ויש לו הזדמנות אחרונה לזעוק לעזרה לעבר אנשים הנמצאים בסמוך. בעוד רגע קט הוא יושלך למקום שאף אחד לא יוכל לשומעו. כיצד הוא יצעק? שייך לדבר אתו על דרכי נועם או דרך ארץ? לא! עומדים להרוג אותו! זוהי ההזדמנות היחידה שיש לו להציל את חייו!

כך בדיוק צריכים אנו לזעוק לה' יתברך, שיצילנו מכל המחבלים האורבים לנו מימין ומשמאל. ולא רק האויבים הגשמיים, אלא יותר מכל מהאויבים "הרוחניים השפלים" (כלשון ה"אור החיים" הקדוש במדבר יט, ב), שמאיימים עלינו לכלותנו ולהכשילנו בעבירות חמורות, ולהשבית את הקדושה והטהרה מן העולם.

שלושה משלים - שלושה סוגי אנשים המשנה במסכת ראש השנה (א, ב)

אומרת: "בראש השנה, כל באי עולם עוברים לפני כבני מרון", ובגמרא (שם יח ע"א) אמרו: "מאי כבני מרון? הכא תרגימו: כבני אמרנא. ריש לקיש אמר: כמעלות בית מרון. רב יהודה אמר שמואל: כחיילות של בית דוד".

ופירש רש"י: "כבני אמרנא - ככבשים שמונין אותן לעשרן, ויוצאין זה אחר זה בפתח קטן, שאין יכולין לצאת כאחד. כמעלות בית מרון - הדרך קצר, ואין שניים יכולין לילך זה בצד זה, שהעמק עמוק משני צידי הדרך. כחיילות של בית דוד - כבני חיילות של מלך, וכך היו מונין אותם יוצאים זה אחר זה, בצאתם למלחמה".

נשאלת השאלה, מדוע היה צורך להביא את שלושת הדוגמאות הללו, שהעיקרון שבכולן בעצם זהה?

המגיד הירושלמי, הגה"צ רבי שבתאי יודלביץ זצ"ל, ביאר את הדבר במשל נפלא:

אדם החליט לייבא סחורה יקרה הנמצאת מחוץ לגבולות המדינה שבה הוא גר, ולהביאה למדינתו. כאן יוכל למכרה במחיר כפול ומכופל. דא עקא, על הגבולות הרשמיים של המדינה ניצבים שומרים שאינם מאפשרים את הכנסת הסחורה למדינה בלי לשלם מכס, תשלום שהופך את העסקה לבלתי כדאית.

האיש החליט להעביר את הסחורה שלא בדרך הרשמית. שכר עגלון שבקי בדרכים עוקפות, ויודע להיכנס למדינה דרך הרים וגבעות. העגלון דרש בשכרו סכום הגון, אך שווה בהחלט אם העסק יצליח.

וכך, באישון לילה, העמיס הסוחר את הסחורה היקרה על העגלה, עלה עליה ויצא עם העגלון לדרך.

מיד עם יציאתם הבחין העגלון שהסוחר רועד כעלה נידף. "מה קרה?" שאל.

"לוויית הלואות עצומות כדי לרכוש את הסחורה", הסביר הסוחר. "אם יתפסו אותנו, לא זו בלבד שיחרימו את כל הסחורה אלא אף יעמידוני לדין, ישליכו אותי לבית סוהר ויפסקו עלי קנסות כבדים".

"הלוא רק בעוד חמש שעות נגיע למעבר הגבול", תמה העגלון. "מדוע רגליך רועדות כבר עכשיו?"

"אני קורא את הבאות", הסביר. "כבר עכשיו אני חש את מה שעתיד להיות".

העגלון משך בכתפיו והמשיך בנסיעה, שליו ורגוע.

כעבור ארבע וחצי שעות, חצי שעה לפני חציית הגבול - גם העגלון החל לפחד. גם רגליו החלו לרעוד. אם יתפסו אותם - יחרימו לו את העגלה והסוס, וגם עליו ישיתו עונשים כבדים על שסייע לדבר פשע. בשלב הזה של הנסיעה גם בעל הבית וגם העגלון רעדו מפחד.

אולם היה אחד שלא פחד כלל. לא היה אכפת לו מכלום! אפילו בשעת מעשה, בזמן חציית הגבול, נותר שליו ורגוע...

היה זה הסוס. לא חלי ולא מרגיש. והנמשל: ישנם שלושה סוגים של אנשים. יש את לומדי התורה, הדבקים בה' יתברך. הם מתחילים לפחד מהדין כבר מראש חודש אלול. גם חודש אב מזכיר להם - בראשי התיבות שלו - שהנה אלול בא. הם בוכים בסליחות, מתחננים בתהילים, מנצלים כל זמן פנוי לפתוח ספר וללמוד. המשפט עומד להגיע בעוד חודש והם חשים אותו כבר עכשיו. הללו דומים לחיילות בית דוד שמתכוננים ומתאמנים למלחמה תקופה ארוכה מראש.

וישנם כאלו, בינונים, שבמשך החודש עדיין לא מתעוררים. אמנם ביום ראש השנה, בהישמע קול השופר, אווז בהם חיל ורעדה, וכמאמר הכתוב (עמוס ג, ו): "אם יִתְקַע שׁוֹפֵר פְּעִיר וְעַם לֹא יִתְרַדוּ". הם דומים לעוברים במעלות בית מרון, שאינם אינם צריכים להתאמן ולהתכונן ימים שלמים מראש, אולם בשעת מעשה, בשעת המעבר, הם אכן פוחדים.

אבל יש גם את הסוג הדומים לבני אימרנא. לכבשים. גם בעוברים בפתח הצר הם אינם מבחינים ואינם מרגישים בסכנה. הצבע האדום שנחתם על גבן - המסמן שהנה בעוד רגע הן מובלות לשחיטה - לא מעורר אצלן כל פחד. השם ירחם! יש בני אדם שנמשל כבהמות נדמו ממש. מובלים כצאן לטבח, כאותו סוס שלא חלי ולא מרגיש. מי לא נפקד כהיום הזה? כולם ניצבים לפני ה'! רָאִשֵׁיכֶם זָקְנֵיכֶם שְׂטָרֵיכֶם פֶּלֶא אִישׁ יִשְׁרָאֵל, מִחֻטֵּב עֲצִידָךְ עַד שְׂאֵב מִיָּמֶיךָ. כולם צריכים להשתדל לפתח הרגשות של אימה מהדין כמה שיותר מוקדם, כי הפחד נותן חיים.

(משכני אחרין - דברים ח"ב).

פיירי עוזר לכם לעבור את
תקופת החגים בקלות

**אלוף בהסרת שומנים,
לשטיפה קלה ומהירה
לאחר ההשריה.
אלוף בניקיון,
אלוף בחיסכון
ובכשחות בד"צ!**

לפיירי יש את הפתרונות המושלמים עבורך:
נוזל הכלים של פיירי המצויד בטכנולוגיית ניקיון
ייחודית ויעילה, המאפשרת לנקות כיור מלא
כלים מלוכלכים במהירות וביעילות באמצעות
טיפול בודדות בלבד של נוזל כלים.

**שנה טובה
וחג שמח!**

בניקיון אין כמו פיירי!

באור פנין יהלכון

לכן הוא הגיע לסאן פאולו במסע נמרץ לגייס אמצעים להשלמת מבנה ישיבת 'שפת אמת' בירושלים. בראש השנה התפלל בבית הכנסת "מחזיקי הדת" שהיה גדוש בהמוני מתפללים – חלקם תלמידיו עוד מפולין.

בליל ראש השנה לא עלה הגרי"ח סנקביץ על יצועו, אלא עסק בתורה כל הלילה. למחר רת, ביום א' דראש השנה, כמה דקות לאחר השעה 11, התבקש להשמיע דברי כיבושין לפני תקיעת שופר – כנהוג. הוא עלה אל הדוכן ופתח בדברי התעוררות חוצבי להבה. וכה אמר: "אשרי העם יודעי תרועה", "יוד עי' דווקא! כי לא די במה ששומעים את קול השופר, צריך גם להבין אותו. לרדת לעומק המשמעות של התרועה.

הוא ציטט את דבריו של רבינו סעדיה גאון שאחד הטעמים לתקיעת שופר הוא להזכיר את מתן תורה, בו נאמר "ויהי קול השופר הולך וחזק מאד משה ידבר והאלוקים יענו בקול" (שמות יט, יט). והנה לא כתוב כאן משה 'מדבר' או 'דיבר' אלא 'ידבר' בלשון עתיד... אלא שנרמז מה שאמרו חז"ל שכוחו ונשמתו של משה – מוסר התורה – מתפשט בכל דור ודור, ובכל הנשמות. וכאן השתל-טה עליו סערת רגש. היו מבין הנוכחים שציפו, כי מדיבורים על מתן תורה יעבור ראש הישיבה לדבר אודות ישיבתו – בהקשר לש' ליחות שהביאה אותו לכאן – אך הוא הפתיע את הציבור והמשיך: בכס הדבר תלוי! אם תדאגו ללמד את בניכם את תורת משה, עד שמה רבינו יהיה גם אצלכם בבחינת "משה ידבר" – אז יקוים בכס "והאלוקים יענו בקול" – למלא ביום הדין את כל משאלר תיכם לטובה!...

כשבע דקות ארכה דרשתו. משסיים את דבריו הנלהבים, ירד ושב אל מקומו בכותל המזרח, סמוך לארון הקודש. הקהל פתח באמירת 'למנצח' שלפני התקיעות. כעבור רגעים פילחה לפתע את האוויר זעקת "הצילו!". הגאון המופלא, שעמד בראשות ישיבת 'שפת אמת' בירושלים, צנח במקומו. ותעל נשמתו בסערה השמימה. ---ונותרה דרשתו האחרונה כצוואה לדורות!

מתי אנו יודעי תרועה? אם ה' באור פנין יהלכון. כאשר נדע להאיר את סביבתינו באור ה' כדי שנלך אנו ובנינו באור ה' ואז נזכה שה' יענו בקול.

כי באור פנין ה' נתת לנו ה' אלוקינו תורת חיים ואהבת חסד. האור הזה הידוע ליודעי תרועה, הוא האור של התורה והחסד. האור המשפיע על דור העתיד.

בואו נקבל על עצמינו לקחת מהימים הגדולים הללו את העוצמה להמשיך וללכת באור ה' ולהאיר לצאצאינו, ובזכות זה נזכה לה' יענו בקול, לשנה טובה ומבורכת, כתיבה וחתימה טובה.

מבינים שקולות אלו הינם תקיעות אזהרה, להעיר ולעורר את הציבור, לפשפש במעשינו. שניצל עצמינו מן הסכנה הצפויה ונתבונן לראות, היכן האדם נמצא ועומד בעולם הזה. בפסוק זה יש שני חלקים. האחד: "אשרי העם יודעי תרועה", והחלק השני: "ה' באור פנין יהלכון". ויש קשר בין שני החלקים. ידיעת התרועה מתבטאת בזה שה' באור פנין יהלכון.

בעל הדברי יואל מסאטמר זצ"ל פירש זאת ע"פ פירושו של הרה"ק רבי שמעלקא מניר קלשבורג זי"ע לפסוק (תהילים לד') "לכו בנים שמעו לי יראת ה' אלמדכם". שלכאורה צריכים להבין, אם רצון דוד המלך ללמד לשומעי לקחו יראת ה', למה אמר "לכו בנים" בשעה שהיה צריך להכריז מולם: "בואו בנים"?

אלא בנוהג שבעולם, בשעה שמקשיבים אנשים ומאזינים לדברי המוסר היוצאים מפיו של הדורש, מתעורר לבם לשוב בתשובה ולתקן מעשיהם. אולם, מיד כשיוצאין מבית המדרש ופונים לבתיהם, הכל נשכח. ההרגל עושה את שלו. על כן בא הפסוק להזכיר את בני אדם הללו: "לכו בנים" – בנים יקרים! אף שכבר הלכתם לדרככם, ויצאתם מבית המדרש, גם אז "שמעו לי, יראת ה' אלמדכם" – כל יישכח הדבר מלבכם, אל תחזרו לסורכם!

על פי זה פירש את הפסוק: "אשרי העם יודעי תרועה" – אשריהם המשימים אל ליבם לידע ענין התרועה, להיות לבם נשבר בקרבם (תרועה מלשון שבירה), לתקן את מעשיהם ולשוב אל ה'. אבל צריכים לדעת כי "ה' באור פנין יהלכון" – לא רק בימים הקדושים, בשעה שרשפי התעוררות התשובה יבערו בהם כיקוד אש, אלא גם אחרי עבור הימים המקודשים בשעה אשר "יהלכון" – שיחזרו למסלולם הרגיל, גם אז "באור פנין יהלכון".

זהו ההבדל בינינו לבין אומות העולם. גם הם מתעוררים מתוכחה אולם רק לרגע. לעומת בני ישראל אשר הם "יודעי תרועה" והשפעת הימים הנוראים נמשכת, כל אחד לפי כוחו ומעלתו.

בין כסה לעשור תשמ"ט, התקיים כינוס אדיר של "קרן הפרסים המרכזית" בישיבות גור, שהוקמה על שמו של הגאון רבי יעקב חנוך סנקביץ זצ"ל ראש ישיבת שפת אמת וחבר מועצג"ת. במהלך הערב נעמד הרה"ח יוסף דוד שטיין וריגש את אלפי הנוכחים, כאשר שיחזר בקול רוטט את הופעתו של מורו ורבו רבי יעקב חנוך סנקביץ זצ"ל בסאן-פאולו. הרב שטיין התגורר אז בעיר בשליחות חינוכית, ונצמד לרבו.

וכה סיפר: את תפילות ראש השנה תשי"ז עשה הגאון זצ"ל בברזיל. שבועיים קודם

שיאו של ראש השנה הוא תקיעת השופר. חרדים ויראים אנו עת אוחז בעל התקיעות את השופר, ועם השמיעו את הברכות: "לשמוע קול שופר ושהחיינו", והקול היוצא בעקבותיהן, אנו מבקשים מהקב"ה: "קולי שמע", וצמודה לו: וראה דמע עיני. עיניים דומעות, ניבים רועי דות, לב שבור לרסיסים. ובסיומן אומר בעל התקיעה את הפסוק בתהילים: "אשרי העם יודעי תרועה... באור פנין יהלכון". וכבר שאלו רבים מהו "יודעי תרועה" הרי המצווה לשמוע, מהו לדעת בענין התקיעה? אפילו בעל התקיעה מברך "לשמוע קול שופר" ולא על התקיעה?

שאלה זו נשאלת בפי חז"ל במדרש רבה (פרשת אמור): וכי האומות אינם יודעים להריע? אלא (שישראל) יודעים לרצות את בוראם ובמה? בתרועה, והיינו בתשובה. הסביר המגיד מדובנא כדרכו על פי משל. איכר אחד מן הכפר בא לבקר בעיר. באותו יום פרצה דליקה בעיר. רואה האיכר כי בשוק של העיר עומדים בני אדם ותוקעים בחצוצרות ומכים בתופים, ואחר כך רצים בני אדם מכל הרחובות, ובידיהם חביות ודליי מים. עומד הוא ותמה: אנשים מוזרים הם בני העיר הללו, כשפורצת דליקה – הם מעמידים בשוק כלזמרים, שיהיו מחצצרים בחצוצרות ומתופפים בתופים. לשמחה זו מה עושה? הסבירו לו: שהשמעת הקולות הללו הן בשביל לכבות את הדליקה ולא פירשו לו יותר.

האיכר התפעל מאוד מן ההמצאה הזאת. הלך לחנות וקנה תוף גדול והביאו עמו אל הכפר והסביר לחבריו מה ראה בעיר. פעם אחת פרצה דליקה בכפר, ונתכנסו כל בני הכפר במרוצה לכבות את האש. הזכיר להם האיכר, שאין צורך לטרוח כלל בכיבוי האש, ואין שום אדם צריך לנקוף אצבע, מפני שהוא הביא עמו מן העיר מין מכשיר כזה שיבריח את האש. הוא הוציא את התוף והתייצב לפני הבית הבוער והתחיל מתורפף בכל כוחו, והיה מגביר את תיפופו יותר ויותר. אך ככל שגברו קולות התוף כן גברו לשונות האש, והלהבות התפשטו מגג אל גג ומבקתה לבקתה... עד שקם עליו חכם אחד וצעק: מטורף שכמותך! בתיפוף בלבד אין מכבים שריפה! התוף תפקידו רק להזעיק את בני האדם, שיזדרזו להציל את עצמם ואת האחרים מן הסכנה!

זאת היא המשמעות של דברי הכתוב "אשרי העם יודעי תרועה". אשרי העם, היודעים את פירושה של התרועה, שלא התקיעה והחיצור בלבד הם העיקר.

"וכי אומות העולם אינם יודעים להריע" – וכי הם לא יודעים לחצור יפה יותר מאתנו? "אלא שידועים אנו לרצות את בוראם" – אנו

שאחד הטעמים לתקיעת שופר הוא להזכיר את מתן תורה, בו נאמר "ויהי קול השופר הולך וחזק מאד משה ידבר והאלוקים יענו בקול" (שמות יט, יט). והנה לא כתוב כאן משה 'מדבר' או 'דיבר' אלא 'ידבר' בלשון עתיד... אלא שנרמז מה שאמרו חז"ל שכוחו ונשמתו של משה - מוסר התורה - מתפשט בכל דור ודור, ובכל הנשמות

רב המכר #1

ברשימת ספרי העיון!

מקור

— חג שמח ובריא —

צומת ספרים

ויפה שנה אחת קודם

עד לפני שנה בידוד היה הדרך של קבלני בניין לשכנע אתכם שבבית העתידי שלכם האקוסטיקה תימנע כניסת רעשים מבחוץ. עד לפני שנה 'מטוש' הייתה הדרך שבה פעוטות ניסו להגות את המילה 'מטוש'. עד לפני שנה בדיקת חום הצריכה כניסה של המדחום לתוך הלוע. מסתבר שאם רוצים, יש דרכים יותר מעודנות. עד לפני שנה כשמישהו היה משתעל היו אומרים לו "לבריאות" ולא "אחי, תעשה טובה תתרחק ממני". עד לפני שנה הייתי מזהה אנשים ברחוב ולא מנסה לדמיין מי העומד מולי לפי רוחב האישונים, אורך הגבות או הקמטים במצח. גם תנוך האוזן לא אומר לי כלום. עד לפני שנה, חשבנו שזו תהיה עוד שנה במניין השנים ולא שיערנו שזו תהיה שנה בלתי נשכחת שאף אחד לא ירצה לזכור. עד לפני שנה לא חשבנו שרמזור יכול לעורר כ"כ הרבה דיונים אינטנסיביים ומחלוקות אינסופיות. עד לפני שנה עוד חיכינו לגל הראשון עם תחילת הקיץ. וגם לגל השני ואלו שיבואו אחריו. לפני שנה איחלנו זה לזה שנה של בריאות, שפע, ברכה, הצלחה וכתובה וחתימה טובה. נאחל זאת גם השנה. אולי הפעם נכוון יותר בברכה השגורה כ"כ על לשוננו?

מפגינים בורות

דמוקרטיה שבה ערך ההפגנה נעלה יותר מכל ערך אחר, היא דמוקרטיה עם כוכבית. אם אפשר להתפלל במרפסות, לשמוע תקיעת שופר דרך המרפסת, לשיר מה נשתנה במרפסת ואפילו למנוע עליית הורים שכולים לקברי יקיריהם ביום הזיכרון, דמוקרטיה כזו יכולה גם להפגין דרך המרפסות. מדינה שבשם הסכנה מפני נגיף מסוכן מציינת את עצמאותה באירועים ללא קהל, יכולה לקיים גם את הפגנותיה, סוערות ככל שיהיו, ללא התקהלות המונית. אם אפשר לקיים ישיבות ממשלה דרך הזום, אפשר גם להפגין דרך הזום. אם אפשר ללמד ולחנך את ילדי ישראל מרחוק, אפשר גם להפגין מרחוק. ההחלטה הקובעת שלמרות הסגר המוחלט שיחל בערב ר"ה על מדינת ישראל, בלתי אפשרי למנוע את קיום ההפגנות מול מעון רה"מ בבלפור, היא איזולת אחת גדולה ועיוות הדמוקרטיה. רצון העם בא לידי ביטוי בשלוש מערכות בחירות רצופות. אם בשם בריאות הציבור נשללות זכויות היסוד של אזרחי המדינה עד כדי יציאה מהבית למרחק של עד 500 מטרים, אי יכולת להתפלל ברוב עם, סגירת מערכות החינוך, סגירת המשק, סגירת ענפי התרבות, האירועים ובעצם סגירת כל מה שלא חיוני לחיי אדם, גם הפגנות אמורות להיכלל בהגדרה הזו. אם כל אחד יחליט מהו הערך הנעלה עבורו, זו לא דמוקרטיה. זהו מבוא לאנרכיה. נשמת אפה של הדמוקרטיה לא תלויה בהפגנות שניתן לדחות למועד אחר. ממילא נתניהו לא מתכוון לעזוב את בלפור בקרוב. השמועות אומרות שהוא מתכוון להיות שם גם הרבה אחרי הקורונה. יהיו להם עוד הרבה מוצאי שבתות להפגין.

|| שאילתא ||

לא מפתיע אתכם, שדווקא פרופ' גמזו, מי שאחראי על קטיעת שרשרת ההדבקה, הצטרף בעצמו לשרשרת ונחשף לחולה מאומת?

|| שורת סיום ||

קצת אבסורד שדווקא ביום שבו התגלו הכי הרבה חיוביים נרשם שיא שלילי.

שנה של הסתר פנים.
הפריט הנפוץ ביותר
בשנת תש"פ

אם היו מספרים לכם לפני שנה, בערב ר"ה תש"פ, שבמהלך השנה הקרובה לא תוכלו להתפלל בבתי הכנסת, שגדולי הפוסקים יחתמו על פסיקה הלכתית שקובעת שחייבים להתפלל ביחיד, שההלכה תדרוש מכם לא לטבול במקווה, שבמשך שבתות ארוכות לא תשמעו קריאת התורה, שבזמן קיץ לא יתקיימו כמעט לימודים בישיבות, שיחייבו אתכם להסתובב כל היום עם מסכות, שיתנו לכם קנס אם בחתונה שלכם יהיו יותר מ-20 איש, שלא יאפשרו לכם להתרחק מהבית יותר מ-500 מטרים, שיעשו סגר על העיר שלכם, שיגידו לכם מתי מותר לכם לצאת מהבית ולאן, שיתערבו לכם מתי יתקיימו הלימודים, שיסגרו את נתב"ג ויכלאו אתכם בארץ למשך שבועות ארוכים, שמש הכנסה וביטוח לאומי יעבירו לכם כסף לחשבון הבנק, שבלייל הסדר יהיה אסור לכם לארח את ההורים שלכם או להתארח אצלם, שאסור לכם לפגוש את סבא וסבתא, שבלייל ל"ג בעומר הר מירון יהיה שומם, שמעמדות הסליחות ההמוניות בכותל יבוטלו, שבני גנץ ובנימין נתניהו יישבו באותה ממשלה, שדודי אמסלם ואבי ניסנקורן יהיו חברים בקואליציה אחת, שלא תוכלו להזמין חדר במלון, ששבועות ארוכים לא תוכלו לאכול במסעדות, לא תוכלו להתחתן באולם שמחות, שאם יש לכם חום לא יתנו לכם להיכנס לקופת חולים, שמותר לכם יהיה לנסוע לאבו דאבי עם דרכון ישראלי אבל אסור לכם יהיה לצאת מהארץ בגלל נגיף, ועוד כמה דברים שלא העליתם על דעתכם – סביר להניח שהייתם מכוונים טוב יותר בתפילות ראש השנה ויום הכיפורים. יש לנו הזדמנות בר"ה תשפ"א לעשות את מה שהיינו אמורים לעשות בר"ה אשתקד. ויפה שנה אחת קודם.

לשנה הבאה

עד לפני שנה קורונה הייתה סוג של בירה. עד לפני שנה קפסולות נועדו בעיקר למכונות קפה. עד לפני שנה חשבנו ששרשראות הדבקה זה הקישוט שהילד מביא מהגן כדי לתלות בסוכה. עד לפני שנה בר סימן טוב היה בר המשמחים שמיועד לאלו שמגיעים באיחור לחתונה. עד לפני שנה מסכה על הפנים נועדה לשימוש יום אחד בשנה. עד לפני שנה איסור התקהלות היה מונח היסטורי מהתקופה הסובייטית. עד לפני שנה שמירת מרחק של שני מטרים הייתה שאלה במבחן תיאוריה לשמירת מרחק של רכב אחד מהשני בזמן נסיעה. עד לפני שנה אלכוהול היה למכורים לאלכוהול בלבד. עד לפני שנה שטיפת ידיים הייתה מונח הלכתי. עד לפני שנה משפחה גרעינית נשמע כמו שם קוד להפצצת הכור באיראן. עד לפני שנה חקירה אפידמיולוגית הייתה מושג שרק קוראי לטינית הבינו את משמעותה. עד לפני שנה המומחים טענו שלמידה מרחוק רחוקה מלהיות למידה. עד לפני שנה חזרה לשגרה הייתה מוכרת רק לתושבי עוטף עזה מוכת הקסאמים. עד לפני שנה לא ידענו שחיובי היא מילה שלילית ושלילי היא מילה חיובית. עד לפני שנה עוצר לילי היה דיווח בעיתון על כפרים ערביים בעזה או ביהודה ושומרון. עד לפני שנה לחיצת יד הייתה הדרך הטבעית של בני אדם לתחילת כל פגישה.

מדינה שבשם הסכנה מפני נגיף מסוכן מציינת את עצמאותה באירועים ללא קהל, יכולה לקיים גם את הפגנותיה, סוערות ככל שיהיו, ללא התקהלות המונית. אם אפשר לקיים ישיבות ממשלה דרך הזום, אפשר גם להפגין דרך הזום. אם אפשר ללמד ולחנך את ילדי ישראל מרחוק, אפשר גם להפגין מרחוק

שנה טובה?

זה בידיים שלנו!

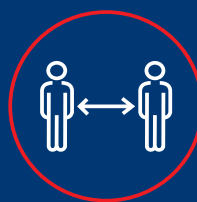
שומרים על הכללים ומצילים חיים

נמנעים
מהתקהלויות

מקפידים
על היגיינה

שומרים מרחק
2 מטרים

חובשים
מסיכה

בכל מקרה של חום ו/או תסמינים יש ליצור קשר עם רופא המשפחה

תהא שנת פוליטיקה אחרת

אבי גרינצייג

האם שנת תש"פ תיזכר כשנת הקורונה? או אולי דווקא כשנת הבחירות? האם זו תהיה השנה שתיזכר בעקבות הממשלה הפריטטית שבה קרה הבלתי ייאמן וגנץ ונתניהו יושבים בממשלה מקרטעת אחת? האם השנה הזו תיזכר כשנה שבה העימות בין הכנסת והממשלה לבין מוסדות החוק - הפרקליטות, בית המשפט והיועץ המשפטי לממשלה - הגיע לשיאים חדשים? האם בכלל תיזכרו ששנת תש"פ הייתה שנה ללא תקציב מאושר? האם מישהו מאיתנו יזכור שהייתה זו שנת הפיצולים הפוליטיים הגדולה ביותר? האם תש"פ תיזכר בדברי הימים כשנה שבה נחתם הסכם שלום עם מדינה ערבית שלישית? • **תש"פ - קווים ותמונות לדמותה**

צילומים: לע"מ, מד"א, דוברות הכנסת, דוברות המשטרה, דוברות משרד הבריאות, דוברות יש עתיד, דוברות עיריית ב"ב, דוברות עיריית אלעד

בשדה הקרב הפוליטי, אויביו של נתניהו נאחזים בכישלוננו לבלוימת הגל השני, אוהביו נתלים בהפגנות בלפור כמדגרת ענק פוטנציאלית, בנט רוכב על תוכנית הפלאים שהוא משווק באובססיות מתחילת המשבר, ליצמן יכול לנפנף בהיותו הראשון שזיהה וסגר את קווי התעופה, ליברמן קורא להתעלמות מהוראות הממשלה ואנרכיה ורק יעלון עדיין עסוק בצוללות...

הצרה הצרורה היא שהקורונה כאן כדי להישאר. גם לפי מיטב התחזיות האופטימיות - לא ימצא חיסון מוכן לשימוש לפני סוף החורף הקרוב, ויתכן שגם מאוחר יותר. כך שגם השנה הקרובה צפויה להתנהל בצל הקורונה.

ההשפעות של הקורונה ניכרו בחיי היומיום בשורה ארוכה מאוד

בגלל שילוב של קהילתיות, חוסר מודעות וחוסר השקעה והסברה. בגל השני כבר חלחלה ההבנה עד לרמת הפרט, וכעת נדמה כי תורו של המגזר הערבי ללמוד על בשרו את השפעת הקורונה ונזקיה.

הקורונה שינתה את סדר היום בישראל, היא שימשה כנימוק מוצלח בידיו של בני גנץ בבואו לפרק את השותפות עם לפיד (פירוק שהיה קורה כך או כך, לכל היותר אחרי סיבוב בחירות נוסף), היא יצרה קרע לא פשוט בין הנציגות החרדית ובין רוח"מ (למרות שכרגע אין שום תחליף באופק, וגם בבחירות הבאות, החרדים ימליצו לנשיא על נתניהו), היא הכתיבה סדר יום כלכלי-בריאותי ודחקה לשולי השוליים את הנושאים הביטחוניים ואפילו את ההישגים המדיניים.

הקורונה גם הפכה לנשק שימושי

על השפעותיהם בשנה החולפת ועל ההשלכות שעוד צפויות להופיע בשנה הקרובה, בעיקר בשדה הפוליטי. ננסה לשרטט תחזיות אפשריות, מקובלות יותר ופחות, ובעיקר לקוות - תכלה שנה וקללותיה, תחל שנה וברכותיה.

שנת קורונה

האירוע המרכזי של השנה, בארץ ובעולם, הוא מגפת הקורונה שפרצה לחיינו לפני כשמונה חודשים עם שמועות על נגיף בשם קוביד 19 שהתגלה אי שם, בוואהן הרחוקה. סיני בודד וקצרת מרק עטלפים הכניסו את העולם כולו לסחרור בלתי פוסק, שסופו טרם נראה באופק.

לקראת פורים הגיע הנגיף לישראל, הגל הראשון פגע אנושות בעיקר במגזר החרדי,

כבר עתה ניתן לקבוע כי שנת ה'תש"ף המסתיימת לה תיזכר לדורות, ולא בהכרח לטובה. השנה החולפת הטביעה את חותמה השלילי במישור הפוליטי, במישור הבריאותי ובמישור הכלכלי, באופן שעוד ייזכר לשנים רבות. מנגד, דווקא במישור המדיני והביטחוני נרשמה שנה היסטורית חיובית.

לבד מהקורונה והבחירות, היו בשנה החולפת כמה דברים שראוי לתת עליהם את הדעת, בדגש על ההשלכות הפוליטיות שלהם שעוד יהדהדו בעתיד הקרוב. בשנה הזו גם חדרו לחיינו כמה מושגים ומטבעות לשון, פריטטי ואקספוננציאלי, סגר נושם והשולמנים, ועוד כהנה וכהנה. בשורות הבאות ננסה לעמוד בתמצית ולפי סדר חשיבות על האירועים,

של היבטים, החל מההיבטים הרוחניים של תפילה בציבור ולימוד בישיבות וכוללים, וכלה במישור הכלכלי, כאשר כמעט כל אזרח במדינת ישראל נפגע בכיסו כתוצאה מהמגיפה. על חלק מהתוצאות הללו עוד נעמוד בנפרד בהמשך.

שאלת השאלות בהקשר הפוליטי היא האם ניתן בכלל, ברמה הטכנית, להוציא אל הפועל מערכת בחירות תחת כללי הריחוק החברתי המחמירים. דבר אחד הוא להתמודד עם ספירת כמה אלפי קולות מ'קלפיות קורונה' כפי שנעשה בסיבוב הבחירות השלישי בחודש אדר האחרון, ודבר שונה לחלוטין הוא להביא מיליוני מצביעים לקלפי תוך שמירה על הפרדה וריחוק, במעבר של קלפיות נודדות בין בתיים של עשרות אלפי מבודדים כדי לאפשר להם לממש את זכותם הדמוקרטית ובהצבת קלפיות קורונה בבתי החולים ובמלוניות.

מלבד העלויות הכבדות של לוגיסטיקה כזו, יתכן שועדת הבחירות אינה ערוכה כלל להתמודד עם תרחיש כזה. (גם מעבר לאוקיינוס, בארה"ב, מתמודדים במים אלו עם שאלות טכניות מורכבות של בחירות בימי קורונה, והנשיא טראמפ כבר הציע לדחות את מועד הבחירות).

היה מי שהציע לנצל את ההזדמנות ולייצר פתרון טכנולוגי שיחליף את עידן ההצבעה בפתקים ומעטפות. הצבעה באמצעות הרשת במוקדים נבחרים או על ידי זיהוי ביומטרי היא רעיון שכבר קיים בעולם וניתן ליישמו, אך התהליך עשוי לדרוש זמן הכנה משמעותי וספק אם ניתן לסיימו בתוך חודשים אחדים. לכן, גם אם וכאשר תתפזר הממשלה לקראת סוף דצמבר בהעדר הסכמות על התקציב (חד שנתי או דו), תימצא מדינת ישראל בבעיה מורכבת.

אבל הקורונה גם משליכה על האפשרות שנלך לבחירות בקרוב או שלא - בהיבטים נוספים. ראשית, קיים החשש שהמצב הבריאותי והפחד הציבורי יצמצמו משמעותית את אחוז ההצבעה, עם זאת, צמצום זה אמור להתקזז בכך שרבות ישראלים שבימי בחירות כתיקונם מסתובבים ברחבי העולם – מרוכזים כעת בישראל ומגדילים את מספר המצביעים.

החשש היותר גדול במערכת הפוליטית, אשר ישפיע משמעותית על שני ראשי הממשלה, המקורי והחלופי, בבואם לפרק את הממשלה, נובע מהאפשרות שתקום כאן מפלגת מחאה טרנדית שתגרוף מספר נאה של מנדטים ותמצב את עצמה כלשון מאזניים פוליטית. בלתי אפשרי מראש לצפות האם יקרה דבר כזה ומי יעמוד מאחוריו, האם יהיה זה חיים ביבס ממרכז השלטון המקומי המזוהה עם גוש הימין והליכוד, או דווקא דמות כמו גדי איזנקוט או רון חולדאי מגוש השמאל-מרכז? האם מפלגה כזו תביע רק דרישות כלכליות ותסכים לחבור לכל מי שיעמוד בהן, או שעמדותיה הפוליטיות יהיו אנטי חרדיות או בסגנון 'רק לא ביבי'?

גנץ ונתניהו מודעים עד כאב לסיכויים הללו ולכן בלתי סביר להניח שהם יבחרו

הרשימה הנוכחית של 'ימניה' עוד לפני סגירת הרשימות. רק בגלל לחץ בלתי מתון שהפעיל על רפי-מילה-זו-מילה-פרץ, שבר האחרון את הסיכום הבלתי שביר שהיה לו עם עו"ד איתמר בן גביר וחבר לשלישיית בנט-שקד-סמוטריץ', כשלמפרע נתניהו מרוויח את פרץ כנאמנו וכעריק היחיד מתוך המפלגה שהצטרף לקואליציה.

בנט, שנתפס כמושיע אפשרי מהקורונה והצליח למצב את עצמו בתודעת הציבור כדמות שקולה ואכפתית, צריך לזכור שהסקרים תמיד פרגנו לו יתר על המידה. כדאי ורצוי לו שלא להתבשם יותר מדי גם מהחיבוק התקשורתי שהוא מקבל, מתוך תקווה נואשת של השמאל הישראלי שהוא יהיה זה שידיח את שנוא נפשם מבבלפור. בפועל, כזכור, התוצאה המעשית שהשיג עד היום באופן קבוע הייתה נמוכה מזו שהבטיחו לו הסקרים, וגם בבחירות הבאות, אם וכאשר יהיו, ניתן לנחש שהמגמה הזו לא תשתנה.

ההסבר לכך פשוט, מצביעים רבים מהספקטרום של ימין-מרכז, דתיים וחילוניים, רואים בבנט אופציה סבירה להצבעה, אך ברגע האמת הם עשויים להשתכנע דווקא ממפלגה אחרת – כחול לבן, יש עתיד, ישראל ביתנו, הליכוד ואפילו ש"ס ויהדות התורה. אין עוד אף מפלגה במערכת הפוליטית שכדי לתרגם את פוטנציאל המנדטים שצופים לה הסקרים גם בתוצאות האמת, נאלצת להתמודד בכל כך הרבה חזיתות שונות, ולמתוח את עמדותיה לגמישות מקסימלית. כאלו שיאפשרו גם לחרד"לים למצוא בה בית סמוטריצ'י חם וגם לחילונים ימנים מתונים לראות בה תחליף לפיד או ליברמן. בדרך כלל, ככל שמתקרבת מערכת הבחירות, נאלצות המפלגות לחדד מסרים, ובמפלגה מסוג זה, כל חידוד מסרים משמעותי בריחת מצביעים.

המסר המורכב ביותר שבנט יצטרך להתמודד אתו יהיה שאלת התמיכה בנתניהו. אם יצהיר על תמיכתו בראש הממשלה גם בקדנציה הבאה – יאבד את מצביעי המרכז שאסף בעמל רב מקרב פליטי כחול לבן, אם יגמגם הוא עשוי לאבד את מאוכזבי הליכוד שקיבץ באופן זמני. המוצא היחיד מהפלונטר עשוי להיות אם בנט יכריז כי הוא מתכוון לתמוך בעצמו לראשות הממשלה, הכרזה שתאפשר לו לרמוז כי אם לא יקבל את מספר המנדטים המספיק – ישמור על נאמנות לגוש הימין. כך, הוא עשוי לרקוד על שתי החתונות ואולי

ללכת לבחירות מרצונם החופשי, כל עוד קיימת אופציה אחרת לשרוד את קיומה של הממשלה הפריטטית והמקרטעת. אם בכל זאת אחד מהם ידחוף בכל כוחו לפיזור הכנסת, אזי או שבאמת כלו כל הקיצין, או שהוא משוכנע שאנו ניצבים בפני מגמת שיפור משמעותית, בריאותית וכלכלית, והוא יוכל לקטוף עליה את הקרדיט בקלפי. לסיום, מן הראוי לציין גם במילים קצרות את התנהלותם של מרבית הנציגים החרדים במשבר. היו אמנם בודדים שעסקו בעיקר בזעקות 'אכלו לי שתו לי', אבל רוב מניין ובניין של הנציגים השקיעו את עיקר מאמציהם בפתרונות מעשיים לאינסוף סוגיות שחוללה המגיפה. התמודדות עם הסגרים על הערים החרדיות, מתן פתרונות לישיבות ולתלמידי ותלמידות חו"ל, הקמת מערך פינוי למלונות קורונה בכשרות מהודרת ובפיקוח ועוד כהנה וכהנה.

עם כל הפרסומים חדשות לבקרים על 'זעם מצטבר' של הציבור החרדי על נציגיו, היה עיקר זעם זה בלון תקשורתי נפוח. רוב רובם של מצביעי המפלגות החרדיות קיבלו בהבנה את הצעדים שנקטו הנציגים, הפנימו את מורכבות המשבר והשלכותיו והם צפויים לשמור על נאמנותם למפלגות החרדיות גם בעתיד.

שנת בחירות

קל לשכוח, אבל במחצית הראשונה של שנת התש"ף נערכו כאן שתי מערכות בחירות סוערות, מלוות בהסתה חסרת תקדים נגד הציבור החרדי, ברגעים של מתח וכסיסת ציפורניים, בכישלון חוזר ונשנה של המועמדים השונים להרכיב ממשלה, ובסיומו של דבר בפירוקה של כחול לבן ולראשונה בתולדות ישראל, בהרכבת ממשלה שוויונית עם עיגון הרוטציה בחוק ויצירת תפקיד חדש של 'ראש ממשלה חלופי'.

אבל הרכבת הממשלה הנוכחית, פגעה גם אנושות ביציבות 'גוש הימין', אותו גוש שבנה ועיצב נתניהו בשורה ארוכה של מכתבי התחייבות ונאמנות בחתימותיהם של דרעי, ליצמן, בנט ושקד. אמנם המתרחשות בין ראש הממשלה ובין הנציגות החרדית היא בגדר איומי סרק, לפחות לעת עתה, אבל הקרע מול אנשי 'ימניה' הוא מוחשי ואמיתי.

כדאי לזכור שנתניהו היה מעורב בהקמת

החשש היותר גדול במערכת הפוליטית, אשר ישפיע משמעותית על שני ראשי הממשלה, המקורי והחלופי, בבואם לפרק את הממשלה, נובע מהאפשרות שתקום כאן מפלגת מחאה טרנדית שתגרוף מספר נאה של מנדטים ותמצב את עצמה כלשון מאזניים פוליטית. בלתי אפשרי מראש לצפות האם יקרה דבר כזה ומי יעמוד מאחוריו, האם יהיה זה חיים ביבס ממרכז השלטון המקומי המזוהה עם גוש הימין והליכוד, או דווקא דמות כמו גדי איזנקוט או רון חולדאי מגוש השמאל-מרכז? האם מפלגה כזו תביע רק דרישות כלכליות ותסכים לחבור לכל מי שיעמוד בהן, או שעמדותיה הפוליטיות יהיו אנטי חרדיות או בסגנון 'רק לא ביבי'?

אולי, לחזור לימי הבראשית הפוליטיים שלו, עת הביא שנים עשר מנדטים תמימים. בניגוד גמור למסע ההתאוששות המופלא של בנט, מי שמעמדו נשחק עד תום במערכות הבחירות החוזרות ונשנות הוא איווט ליברמן. יו"ר ישראל ביתנו שחתום ישירות על גל ההסתה והשנאה כלפי המגזר החרדי והדתי, מסומן ציבורית כאשם המרכזי בחוסר היציבות הפוליטית. החל מעריקתו מגוש הימין עם פרסום תוצאות הבחירות בתום הסיבוב הראשון ב-2019, וכלה בהסכמתו להצביע יד אחת עם הרשימה המשותפת כדי לסייע להקמת ממשלת 'רק לא ביבי' בסיבוב השני.

למזל, ליברמן מצליח לשמור על גרעין יציב של לפחות חמישה מנדטים שהולכים אתו באש ובמים. סביר להניח שגם בבחירות נוספות הוא יקבל את תמיכתם, גם אם מעמדו התקשורתי

SHINOVER GROUP

תפעול ופיתוח חברות וארגונים.
תהליך מדויק, תוצאה חכמה.

**משפחת
'שינובר גרופ'**

שנה טובה לפחות כמוכם!

למנהלות ומנהלי הסניפים.
למנהלות ומנהלי המשמרות.
לנציגות ולנציגים היקרים.
לעובדי המטה, למנהלות ומנהלי החטיבות השונות.

תודה על שנה נפלאה, שנת עשייה והתקדמות נהדרת.

תודה על המסירות, ההשקעה, ההליכה יחד בדרך ובחזון החברה.

ובעיקר תודה על התקופה האחרונה שהצלחנו יחד לשמור על יציבות ועוצמה.

יהי רצון שנזכה תמיד להוביל, לצמוח, להוות דוגמא,
להיות ראשונים בתחומינו, והכי חשוב. להיות בריאים ומאושרים.

1... לא לשכוח!!!
להקפיד על הכללים החשובים:
ריחוק, 2 מטר, מסיכה כולל האף, הגיינה, נקיון ושטיפת ידיים.

יחד ננצח!
יוסי שינובר

נסדק ללא תקנה ותדמיתו הפוליטית כמי שמצליח בכל פעם להמציא את עצמו מחדש – נפגעה לבלי הכר. גם המחצית השנייה של השנה עמדה בסימן בחירות, ובשבועות האחרונים כבר היינו כפסע מפיוזר הכנסת, והצדדים השונים החלו להיערך להתמודדות. בדקה ה-90 נמצא פתרון יצירתי בדמות 'חוק הנדל-האזור למשיכת זמן', שנתן הנשמה מלאכותית לשיתוף הפעולה הפריטי (ראה לקמן) לפחות עד חודש דצמבר הקרוב, לקראת צום עשרה בטבת, אז נדע אם אכן צלחה הממשלה את משבר התקציב והיא תשרוד את שנתה הראשונה, או שמא נלך לבחירות שיתקיימו בתחילת הקיץ. לא מן הנמנע כי ההחלטה תשתנה בהתאם להתמודדות עם משבר הקורונה ולפי התוצאה בבחירות בארה"ב, שיערכו חודש קודם לכן.

שנה פריטטית

הפוליטיקה הישראלית התמודדה השנה לראשונה עם מצב בלתי אפשרי של גושים נטולי הכרעה. בתסריט שסירב להסתיים, נמנע מן הצדדים להצליח ולהרכיב ממשלה, והבוחר הישראלי התעקש פעם אחר פעם לייצר פלונטר בלתי אפשרי עבור נבחריו, עד שנדמה היה כי הוא משחק בהם במכוון.

מי ששברו את הפרדיגמה והצליחו לייצר מוצא מהסבך הם נתניהו וגנץ. ראש הממשלה הוכיח כי עוד כוחו במונתיו וקבר את כל מספידיו במהלך גאוני של פיצול כחול לבן והרכבת ממשלה בראשותו. ראש הממשלה החלופי, לעומתו, הצליח להתנער מצילם המזיק של יאיר לפיד ועופר שלח, שהדביקו לו את ריח האנטי חרדיות ואת תווית השמאלניות.

למרבה הצער, כבר לימדו חז"לנו כי 'קדירה דבי תרי לא חמיא ולא קרירא'. ממשלה הנשענת על פריטטיות מלאה ושוויון כוחות בין שני בעלי אינטרסים מנוגדים (מלבד האינטרס המובן מאליה של דאגה לאזור הישראלי...) אינה ממשלת שמקדמת מהלכים אסטרטגיים או מתמודדת ביעילות עם משברים. אפילו ההתמודדות עם הגל השני של הקורונה הייתה גרועה לאין ערוך מהצעדים שננקטו בגל הראשון, טרם הוקמה ממשלת האחדות המשותפת.

בעוד גנץ ואשכנזי מטרפדים לנתניהו את החלת הריבונות ביהודה ושומרון, זה האחרון מנחית על ראשם את הסכם השלום עם האמירויות ומאשים אותם במרומז באפשרות שידליפו את המידע לגורמים עוינים. ישיבות ממשלה כמעט ואינן נערכות, ודיונים ברמת הקודקודים מתקיימים רק באשר לצעדים הכרחיים בסוגיית הקורונה.

יסודו של השיתוק מצוי בחשדנות ובאיבה שזרמו בין השניים במשך שנתיים, נתניהו רואה בגנץ טירון פוליטי שנשלט על ידי שותפיו אשכנזי וניסנקורן, נוח להשפעה תקשורתית וחסר חוט שדרה בכל הקשור לביצוע רפורמות, בעיקר במערכת המשפט ואכיפת החוק. גנץ מצדו הפנים

כבר שרוה"מ לא באמת מתכוון לפנות את בלפור במחצית הקדנציה כמסוכס, ומשכך, הוא יעשה את הכל כדי לוודא את מגוריו הוא במעון הממשלתי, לפחות לשלושה חודשים לפני הבחירות, ביוזעו שזה הסיכוי היחיד למיצוב תדמיתו כמי שמסוגל לכהן כראש ממשלה ולהישרדות פוליטית בקלפי.

למרבה הצער, גם אם תיפתר סוגיית התקציב בחודשים הקרובים, המתרחקות צפויה להיות על כנה. ראשי המפלגות החרדיות שניסו לא פעם לתווך בין הצדדים, כולל השר דרעי שחתום על ערבות לרוטציה כאחד השושבינים המרכזיים בהקמת הממשלה, אמרו כבר נואש. מבחינתם, שני הצדדים אשמים בהתנהלות פרובוקטיבית ובעיסוק מתמיד בחתירה תחת שולחן הממשלה.

לחרדים בטן מלאה על גנץ ועל התנהלותו במספר הצבעות וכמו גם הגנתו העיקשת על מערכת המשפט רוויית הבעיות והמשגים, אך גם טענות קשות כלפי נתניהו על הסחבת שנקט בתקצוב עולם התורה ועל המשברים המכוונים שיצר מול גנץ, כולל הגמגום הזכור היטב בהצבעה על הצעתו של סמוטריץ' להקמת ועדת בדיקה להתנהלות השופטים.

האפשרויות להתפתחות בשנה הקרובה רבות ושונות. האחת, פיצוץ בדצמבר והליכה לבחירות. השנייה, פיצוץ בדצמבר והקמת ממשלת ימין-חרדים חלופית בסיוע עריקים מגוש המרכז ובהשתתפות בנט ושקד. השלישית, קיום הרוטציה וסיום המתיחות בין הצדדים. הרביעית, פשרה שתדחף את נתניהו להתמודדות על הנשיאות ותחולל מפץ של ממש בפוליטיקה הישראלית. הבה נקווה כי זו ת'הא שנת פוליטיקה א'חרת.

שנת הפיצולים

צבי האזור ויועז הנדל, מירב מיכאלי ואורלי לוי, רפי פרץ והזוג שמולי-פרץ, כחול לבן ויש עתיד, עופר שלח ויאיר לפיד, המשותף לכל הרשימה המכובדת הזו, הוא היותם חלק מתופעה שצברה תאוצה של ממש בשנה האחרונה – עריקות ופיצולים פוליטיים.

נכון, מעברים ודילוגים בין מפלגות בשיטת ציפי לבני תמיד היו בפוליטיקה הישראלית. כשגדי יברקן חצה את הקווים מכחול לבן לליכוד לפני בחירות מועד ג', הוא בסך הכל צעד בדרכם של רבים שקדמו לו. אבל מה שהתרחש כאן אחרי הבחירות הוא חסר תקדים, הן בכמות המקרים והן בלגיטימציה הציבורית לביצוע הצעד.

למעשה, מחצית המפלגות לא היו מעורבות בחגיגה הזו – יהדות התורה ויש"ס כמובן, אך גם הרשימה המשותפת וישראל ביתנו. כל השאר, סבלו או נהנו ממעברים וקומבינות שנקדמו מאחורי הקלעים וממשרדים ממשלתיים שנותרו במיוחד לפי הצורך והעניין.

הראשונה לאותה על המגמה הייתה אורלי לוי, שכבר במוצאי הבחירות נספרה כמגדת החמישים ותשע של גוש הימין-חרדים, במה שאפשר לבאים אחריה -

המסר המורכב ביותר שבנט יצטרך להתמודד אתו יהיה שאלת התמיכה בנתניהו.

אם יצהיר על תמיכתו בראש הממשלה גם בקדנציה הבאה - יאבד את מצביעי המרכז שאסף בעמל רב מקרב פליטי כחול לבן, אם יגמגם הוא עשוי לאבד את מאוכזבי הליכוד שקיבץ באופן זמני. המוצא היחיד מהפלונטר עשוי להיות אם בנט יכריז כי הוא מתכוון לתמוך בעצמו לראשות הממשלה, הכרזה שתאפשר לו לרמוז כי אם לא יקבל את מספר המנדטים המספיק - ישמור על נאמנות לגוש הימין. כך, הוא עשוי לרקוד על שתי החתונות ואולי אולי, לחזור לימי הבראשית הפוליטיים שלו, עת הביא שנים עשר מנדטים תמימים

הצמד האזור והנדל, להפגין קשיחות ראויה לציון בסירוב להקמת ממשלה על בסיס הרשימה המשותפת ולטרפד את האפשרות הזו באופן סופי.

הצעד הזה גרר בעקבותיו את הפיצול ההכרחי של כחול לבן ויש עתיד ואת הקרע הפנימי במפלגת תל"ם, כשעל הדרך נרשמו גם כמה עריקות פנימיות בין שלוש הרשימות המקוריות שרצו יחד. כצעד לוואי, התפרקה גם רשימת השמאל המאוחדת, כששני שליש משברי מפלגת העבודה חוברים לאגף הממשלתי-פריטטי של כחול לבן ואילו מירב מיכאלי נותרת בת בלי בית, כשריד אחרון של מפלגת העבודה האופוזיציונרית.

נתניהו גם השכיל לקטוף את רפי פרץ מתוך רביעיית ההנהגה של ימינה באמצעות תיק לענייני כלום ושום דבר אבל עם אוסף סמכויות מפנק בכל הקשור לציונות הדתית, כדי לאפשר לו לפנות בבחירות הבאות למגזר הכיפות הסרוגות ולהציג תעודות והישגים. נכון לשעה זו, האסטרטגיה טרם הוכיחה את עצמה והפורש זוכה ל-0.0 אחוזי תמיכה בסקרים.

התוצאה היותר משמעותית של ההתנהלות הזו היא אבדן אמון הציבור בפוליטיקאים הישראלים, ולא שהיה הרבה ממנו קודם לכן. המצביע הישראלי ידע כבר מקדמת דנא שהמפלגה מבטיחה לו א' ומקיימת ב', כעת הוא יצטרך להתמודד עם הרעיון שהיא מבטיחה א', רוצה ב' ועושה

לבסוף ג'. כך שאפילו היכולת לנחש מה יעשו נציגיו אחרי הבחירות הופכת כמעט לבלתי אפשרית. האם נראה את התוצאה הישירה בצניחה באחוזי ההצבעה בבחירות הבאות? ימים יגידו.

שנת היועמ"ש

אך סמלי הוא ששנה שנפתחה בלב כבד ושלם עם הודעתו הדרמטית של היועמ"ש אביחי מנדלבליט על ההחלטה להגיש כתב אישום בשלוש פרשיות נגד רוה"מ ובניסיון שקוף להטות את הסיכוב השני של הבחירות – מסתיימת באינספור פרשות, חקירות, כשלים פנימיים, הדלפות וסכסוכים במערכת המשפט.

מנדלבליט מסיים את השנה האחת לפני האחרונה לכהונתו כשהוא חבול ומרוט נרוצות, הוא הספיק להפסיד לאוחנה בקרב על מינוי המ"מ הזמני לפרקליט המדינה דן אלדד, להתגונן בפרשת הרפז שצפה מהאוב, לספוג ריקושטים מפרשיות ליאת בן ארי ושי ניצן שנחשפו בזו אחר זו, להתערב באופן גס וחסר תקדים להגנת מפגיני בלפור ולצפות ברוה"מ תוקף אותו ישירות פעם אחר פעם.

אבל מנדלבליט הוא רק הסמל היותר בולט של מערכת מושחתת ורקובה שאיבדה כל לגיטימציה ציבורית בשנה האחרונה. עשרות חברי כנסת ושרים קראו כמעט מדי שבוע לפרק, לשפץ, להדיח או להחליש את מערכת המשפט או חלקים ממנה. הסיאוב הפנימי שנחשף ערב אחרי ערב במהדורות החדשות, הסטנדרט הכפול שנהגו הפרקליטים בעצמם, ובעיקר הזיהוי הבוטה והמוחלט של כנופיית החוק עם כל מה שריח שמאל ואנטי דת נודף ממנו – הובילו לשחיקה חסרת תקדים באמון הציבור במערכת המשפט, עד שנדמה כי המהפך קרוב מתמיד.

דווקא בג"ץ הכל יכול לקח צעד אחורנית בשנה האחרונה. זה לא מנע ממנו כמובן לקבל שורה ארוכה של פסיקות מעוררות מחלוקת, החל מההחלטה לחייב את יולי אדלשטיין להציב את תפקידו כיו"ר הכנסת לבחירה, עבור בדיון הסרק על ההסכם הקואליציוני שמצוי מחוץ לתחום השיפוט וכלה בהכרעה שלא להרוס את ביתו של מחבל שרצח חייל. עדיין, זו הייתה שנה 'עדינה' באופן יחסי מבחינת בג"ץ, אולי בהשפעת הנשיאה הנוכחית, אסתר חיות, שנוטה כמעט לשמרנות, ואולי בעקבות סדרת תחקירים מבית קלמן ליבסקינד שחשפו את ניגודי העניינים של 'כבודם'. במקומה, מי שבלטו לרעה בפסיקות פוליטיות מובהקות היו השופטים חנן מלצר ומני מזוז.

בס"ד

אגף החינוך
מחלקות גני ילדים
וצהרונים

בני ברק

הודעה משמחת!
הננו לבשר לכם
על קו תוכן
המתאים לילדות
הגנים בעירנו

מערכת למידה חווייתית
מרחוק לילדי הגנים
והצהרונים בעיר!

"הגן בטלפון"

033050888

בקו זה תוכלנה תלמידות הגנים
לשמוע תוכן כללי מותאם לילדות הגן
ובנוסף, לכל גן יוקצה
מרחב קולי אישי נפרד
ללמידה חווייתית יחד עם צוות הגן

יש להקיש את סמל הגן בן 3 ספרות
כדי להיכנס לשלוחת הגן של בתכם.

עם ההגנה
שעת
סיפור

משמחות
חינוכיות ויומיות

מסירת
ריכוז בוקר

נעוד...
השארית הודעה
של הילדות
להגנה

בס"ד

מחלקת
הבריאות

אגף
החינוך

האגף
לשירותים
חברתיים

360°

הקשב

בני ברק

תכנית
מצליחים

הרשמה לטיפול ייחודי בהפרעת קשב

ב"ה בימים אלו אנו נערכים לפתיחת מחזורים חדשים של
תוכניות "מצליחים"-לבנים ו"מצליחות"-לבנות.
התכנית נבנתה בשיתוף פעולה של התוכנית 360 ונוער "מרכז לילד
ולמשפחה" באגף לשירותים חברתיים בעיריית ב"ב ו"מכון הקשב".

מהי התכנית?
מדובר בתכנית חדשנית שנמשכת כשלושה חודשים ומטרתה לשפר את
ההתמודדות של ילדים עם הפרעת קשב וריכוז (ADHD) והוריהם.

המשתתפים יעברו הערכה/אבחון, קבוצות לשני ההורים
ובמקביל לילדים, ליווי פרטני והדרכה. יינתן דגש על הבנת העולם הפנימי
של ילדים עם הפרעת קשב, השפעות ודרכי התמודדות של ההורים
ושל הילדים עם ההפרעה: שיפור סמכות הורית, יכולת התגברות,
התארגנות, חשיבה חיובית וביטחון עצמי.

למי מיועדת התכנית?
התכנית מיועדת לבנים ולבנות בגילאי 9-13 תושבי בני ברק,
אשר הוריהם נכונים לקחת מעורבות פעילה בתהליך כולו.
השתתפות בקבוצה מותנית בראיון קבלה,
מילוי שאלונים ובדיקת התאמה.

ניתן להגיש מועמדות
באמצעות השארת הודעה
בטלפון שמספרו: 055-6872018,
פקס: 1533-744-5691 או דוא"ל hakshev.adhd@gmail.com

הורים שהגישו מועמדות וכבר מילאו שאלון הרשמה,
אין צורך בפנייה נוספת, אנו ניצור עמכם קשר.

בס"ד

האגף
לשירותים
חברתיים

בני ברק

"זרעו לכם צדקה קצרו לפי חסד נירו לכם ניר" (הושע י')

האם ידעתם שיש
עוד ילדים
הזקוקים לאהבה שלכם

אנו מאתרים משפחות חמות בקהילה
המסוגלות להעניק חום ואהבה לילדים הזקוקים לכך,
לתקופה קצרה או ארוכה.

צרו עמנו קשר בכדי לשמוע על מגוון האפשרויות השונות.
תינתן הדרכה ותמיכה לכל משפחה

טלפון לברורים: 03-7707391
מייל: margalitf@bbm.org.il

המחלקה לילד ונוער
המחלקה לשירותים חברתיים

האגף לשירותים חברתיים
המחלקה לטיפול באנשים עם מגבלות
מרכז רב שירותים לקווי ראיה ועיוורים
המרכז לחיים עצמאיים
מרכז משלים למשפחות

נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מגבלות
COMMISSION FOR EQUAL RIGHTS OF PERSONS WITH DISABILITIES
مؤسسة مساواة حقوق الأشخاص ذوي الإعاقة

משרד המשפטים
MINISTRY OF JUSTICE | وزارة العدل

נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מגבלות
האגף לשירותים חברתיים בני ברק - המחלקה לטיפול באנשים עם מגבלות,
מזמינים את הציבור החרדי לסדרת הרצאות בנושא:

זכויות אנשים עם מגבלות

ההרצאות יתקיימו בימי שני בין השעות 21:00-22:30
ויועברו ע"י עובדי נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מגבלות באמצעות הטלפון.
ההרצאות מיועדות לגברים ונשים.

תאריכי ונושאי ההרצאות:
יום שני, י"ח אלול ה'תש"פ (7/9) - נגישות במרחב הציבורי, מר א. קבליון, מפקח נגישות מחוז.
יום שני, כ"ה אלול ה'תש"פ (14/9) - נגישות בתחבורה ציבורית, עו"ד ע. שביב שני, ממונה
משפטית (שאלות ופטרונים)
יום שני, א' חשוון ה'תשפ"א (19/10) - דיור בקהילה, גב' א. ליטוויק מנהלת תחום דיור בקהילה.
יום שני, ח' חשוון ה'תשפ"א (26/10) - זכויות בתעסוקה, עו"ד ס. פורת גורנשטיין, תובעת, הלשכה המשפטית.
יום שני, ט"ז חשוון ה'תשפ"א (2/11) - אפטרופסות וחלופותיה - קבלת החלטות נתמכת, גב' י.
אפרתי מנהלת מחלקת שילוב בקהילה.

את המפגשים ינחה נחום אורנבך עו"ס ומנהל המרכז לחיים עצמאיים,
עיריית בני ברק.

הכניסה להרצאה דרך הטלפון,
חיוג 03-9786688, לאחר פתיח באנגלית,
חיוג 7150007380 וסולמית,
לאחר מענה באנגלית סולמית ואתם בשיחה.

ניתן להעביר לנציבות שוויון זכויות לאנשים עם מגבלות שאלות מקדימות
לקראת ההרצאות: בטלפון *6763 או במייל hadrachanez@justice.gov.il

ניתן להצטרף להרצאה הקולית גם ללא רישום מוקדם

האפשרויות להתפתחות בשנה הקרובה רבות ושונות. האחת, פיצוץ בדצמבר והליכה לבחירות. השנייה, פיצוץ בדצמבר והקמת ממשלת ימין-חרדים חלופית בסיוע עריקים מגוש המרכז ובהשתתפות בנט ושקד. השלישית, קיום הרוטציה וסיום המתיחות בין הצדדים. הרביעית, פשרה שתדחף את נתניהו להתמודדות על הנשיאות ותחולל מפץ של ממש בפוליטיקה הישראלית. הבה נקווה כי זו ת'הא ש'נת פ'וליטיקה א'חרת

השנה הקרובה תהיה מכרעת בכל הקשור למערכת אכיפת החוק, על הפרק ניצבים שלושה מינויים מהותיים: היועמ"ש (שיסיים את תפקידו בעוד כשנה, אך הליך הבחירות צפוי להתחיל כבר השנה), פרקליט המדינה והמפכ"ל. בהינתן וכחול לבן תמשיך להיות שותפה שוות זכויות בשולחן הממשלה, יירשם כאן קרב תרנגולים בין ניסנקורן ותומכי 'שלטון החוק' בתקשורת ובין השר אוחנה ויו"ר הכנסת יריב לוין, שני משפטים מוכשרים משורות הליכוד שמסתמנים כמי שיובילו את המאבק לטיהור המערכת. על אלה יש להוסיף את סמוטריץ' ושות' שיתמכו מהאופוזיציה בכל החלטה או הצעה שתחליש את מעמדם של ה'עליונים' ואת המפלגות החרדיות שרואות את מלאכתן נעשית בידי אחרים.

מאידך, נתניהו ייאלץ להתחיל ולהתייצב מדי שבוע בבית המשפט המחוזי בירושלים, לדיונים ולעדויות במשפטו, שצפוי להימשך לפחות שלוש שנים. גם אם יצליחו אנשיו להוביל מהפך של ממש בפרקליטות ובמשטרה, ספק גדול עד כמה הדבר יסייע לו, אם בכלל. לכל הפחות, יקווה רה"מ לממש את שאיפתו מתחילת השנה "לחקור את החוקרים", בדגש על הפרקליטים שבתוך הפרקליטות...

ככלל, על רקע תיקי נתניהו, אנחנו נוטים לשכוח שורה ארוכה של אישי ציבור הממתנים להכרעתם וסובלים מעינוי דין מתמשך, החל מהשר דרעי שעל פי הפרסומים קיימת נטייה לסגור את התיק בעניינו או להסתפק באישומים במשקל נוצה, עבור דרך השר ליצמן שעשוי להתמודד עם כתב אישום מורכב וכלה בחיים כץ, דוד ביטון ואפילו בני גנץ, שהדי פרשת המימד החמישי בה היה מעורב טרם שככו לחלוטין.

שנת השלום

בזירה הבינלאומית ניתן לסכם בפשטות כי זו הייתה השנה הטובה בתולדות מדינת ישראל. בהובלתו של המדינאי הטוב ביותר שהיה כאן, ראש הממשלה בנימין נתניהו, חיזקה ישראל את קשריה בקרב המעצמות, מלבד החיבוק האמריקני והצעת המאה הקוסמת של טראמפ, קיבלנו כאן את נשיא

רוסיה ולדימיר פוטין לביקור חמים במיוחד, עם בונוס בדמות שחרור אסירה ישראלית. גם נשיאי המעצמות המתעוררות, הודו וברזיל, הצהירו בכל עת על יחסם האוהד לישראל.

אחרי עשור של ייבוש מוחלט בזירה הפלסטינית, הצליח נתניהו לקדם את תוכניתו לשלום תמורת שלום, בלי שטחים ובלי רובים, בהישג דרמטי במיוחד – הסכם נורמליזציה עם איחוד האמירויות. אזרחי ישראל שפשפו עיניהם בתימהון למראה נסיכי דובאי ואבו דאבי מנפנפים בדגלי ישראל, מצהירים על רצונם בשלום של ממש (בניגוד לשלום הטכני ששרר כאן עם מצרים וירדן) וממהרים לבחון השקעות כלכליות במשק הישראלי.

אבל הסיפור הגדול אינו רק ההסכם עם האמירויות, אלא היותו פרצה בסכר החרם הערבי וההקשר הפלסטיני. ערב הסעודית כבר נקטה צעד מקדים כשאישרה לטיסות ישראליות לחלוף בשמיה, הנשיא המצרי א-סיסי קפץ מיד על העגלה כמתווך ומסייע לחיזוק קשרי ישראל והעולם המוסלמי, בחריין, עומאן, סודאן ומדינות נוספות כבר ניצבות בתור כדי להצטרף, כשעל המקהלה מנצחים דונלד טראמפ, חתנו היהודי ג'ארד קושנר ושלוחו למזרח התיכון, בוגר ישיבת 'קול תורה' אבי ברקוביץ'.

על הדרך הגניב מיסטר פרזידנט גם דובדבן חביב בדמות הסכם נורמליזציה בין המדינה המוסלמית-אירופית קוסובו ובין ישראל, כולל הקמת גשרי מוסלמית בירושלים, יחד עם העברת השגרירות הסרבית לבירת ישראל והיותה המדינה הראשונה באירופה לעשות זאת.

אם כל זה לא מספיק, קיבלנו השנה גם פסגת ענק של שבעים ממנהיגי תבל שהגיעו לביקור בישראל ולטקס זיכרון מרשים ב'יד ושם', כשנשיא גרמניה פרנק ולטר שטיינמאיר פותח את נאומו המרגש בברכת 'שהחיינו' בעברית ומודה קבל עם ועדה שאירופה עדיין לוקה חמורות באנטישמיות.

בשנה הקרובה נצטרך לעקוב במתח אחר התוצאות בבחירות לנשיאות מעבר לים. אמנם, מעמדו של טראמפ יציב מתמיד, בסקרים הוא מטפס בעקביות וקשה לראות את ג'ו ביידן האנמי והמנומנם מדיח נשיא מכהן. ועדיין, השפעות הקורונה ומאות אלפי הנפטרים בארה"ב - עשויות לטלטל את הבית הלבן ולהוביל לחילופי גברי בלתי רצויים.

כאם אכן יזכה טראמפ בקדנציה נוספת, יהיה ניתן לומר בוודאות שזו תכלול גם החלת ריבונות ישראלית מלאה בשטחי יהודה ושומרון, המשך המסלול הבינלאומי להכרה מוחלטת בישראל ובירושלים כבירתה, לנורמליזציה מלאה עם העולם הערבי ובעיקר עם יריבותיה של איראן וללחץ בלתי פוסק על הפלסטינים לסגת מתביעותיהם בסוגיות שונות, כמו חלוקת ירושלים והפליטים.

במקביל, כדאי לעקוב אחרי השפעת ההסכמים עם איחוד האמירויות. חתימה חגיגית במדשאות הבית הלבן, בפרט אם במעמד יצטופפו לצד נתניהו ומוחמד בן זאיד גם מנהיגים נוספים מהמזרח התיכון, תשנה את מפת האינטרסים באזור ותוציא

לפועל דווקא את חלומו של הנשיא המנוח שמעון פרס ז"ל ל'מזרח תיכון חדש'...

שנה בטוחה

אולי כתוצאה מההתפתחויות בזירה המדינית, חלחלה ההבנה גם לפלסטינים. אולי היה זה בסייעתא דשמיא מיוחדת לכוחות הביטחון שאיתרו וסיכלו כמעט כל מחבל. כך או כך, הייתה זו השנה הכי בטוחה בהיסטוריה של מדינת ישראל, עם הכי מעט נפגעים, פצועים והרוגים באירועי טרור.

נכון, הייתה פה ושם רקטה מרצועת עזה, נרשמו גם לא מעט בלוני תבערה, מתיחויות בגבול הצפון, הפצצות עלומות בסוריה ואפילו חשש מנקמה איראנית אחרי חיסולו של קאסם סולימאני, עדיין, בסיכומה של שנה, זו הייתה שנה ללא אירועים ביטחוניים משמעותיים, וגם אלו שהיו התקשו לייצר סדר יום, ולו בגלל עומס הכותרות בתחום הפוליטי, הבריאותי והמדיני. ולוואי שימשיך כך.

שנה נטולת תקציב

לראשונה בתולדות מדינת ישראל, עשויה שנת 2020 להסתיים ללא תקציב מדינה. גם אם יעבור בשלוש קריאות במליאת הכנסת בדקה האחרונה, כלומר עד לתאריך 23 בדצמבר, יהיה זה התקציב המאוחר ביותר שהתקבל כאן אי פעם.

גם בשנה כתיקונה ונטולת קורונה, התנהלות ממשלתית ללא תקציב היא כמעט חסרת תקדים (ולו מהסיבה הפשוטה שמצב כזה מוביל לפיזור הכנסת באופן אוטומטי). במקרה כזה מוגדר תקציב אחד חלקי שנים עשר, ובמסגרתו החשב הכללי משתמש בכל חודש בסכום יחסי לפי תקציב השנה שעברה. כתוצאה מכך נוצרת פגיעה משמעותית בכל מה שמוגדר 'תמיכות', כולל תקציבי עולם התורה ועמותות רבות ושונות.

הנציגות החרדית זעמה על רה"מ, שלטעמה התמקד בויכוח קטנוני על הצורך בתקציב חד שנתי בדווקא, בניגוד להסכם הקואליציוני, כביכול מתוך נימוק של טובת המדינה, כשבפועל הוא מעוניין לשמור לעצמו 'נקודת מוצא' לבחירות בעוד חודשים אחדים - מבלי לפנות את המעון בבלפור לראש הממשלה החלופי.

בסופו של דבר, אחרי גרירת רגליים ואינסוף עימותים פנימיים בקואליציה, נמצא פתרון יצירתי ומוזר שהורכב משני חלקים – חוק האזור-הנדל שמנע לעת עתה את פיזור הכנסת והעניק ארכה להעברת תקציב עד סמוך לסיום השנה הלוועזית, ותוספת תקציבית שהעניקה מיליארדי שקלים נוספים על תקציב אחד חלקי שנים עשר, כך שבניתיים יהיה ניתן לתקצב גם 'תמיכות' באופן מלא ובהתאמה לצרכים השוטפים.

קרוב לוודאי שנושא התקציב יהיה אחד הנושאים המהותיים שילוו אותנו גם בחודשים הקרובים. נתניהו יתקשה להסביר מדוע הוא ממשיך להתעקש על תקציב חד שנתי ככל שהשנה קרבה לסיומה ו2021 בלאו הכי עומדת להתחיל. הוא ייאלץ לקבל החלטה, האם לפוצץ הכל וללכת לבחירות (ובכך לראשונה תסתיים בישראל שנה ללא תקציב כלל) או להתגמש ולהסכים לתקציב דו שנתי, בהסכמה בעלת משמעות אחת – גנץ יהיה בוודאות ראש הממשלה של מדינת ישראל, לפחות לזמן מה.

מנדלבליט מסיים את השנה האחת לפני האחרונה לכהונתו כשהוא חבול ומרוט נוצות, הוא הספיק להפסיד לאוחנה בקרב על מינוי המ"מ הזמני לפרקליט המדינה דן אלדד, להתגונן בפרשת הרפז שצפה מהאוב, לספוג ריקושטים מפרשיות ליאת בן ארי ושי ניצן שנחשפו בזו אחר זו, להתערב באופן גס וחסר תקדים להגנת מפגיני בלפור ולצפות ברוה"מ תוקף אותו ישירות פעם אחר פעם

שנת הצ'רדי

ואם בכלכלה עסקינן, היה מקום להניח שמגביות הצדקה והחסד נפגעו אף הן בגלל הקורונה, וכאן ברצינונו לסיים בנתון חיובי ומופלא, באדיבות חברת צ'רדי שעבדה בשנה האחרונה עם שורה ארוכה של ארגונים יהודיים ברחבי העולם, כולל ארגוני הצלה, מוסדות תורניים ועוד. בין השאר, מרכז הבריאות האמריקני (CDC) שגייס לצורך התמודדות עם נגיף הקורונה 50 מיליון דולר, וכך גם מד"א, יד שרה ועוד.

לפי המנכ"ל, שי צ'ריניסקי, אמנם בחודשים הראשונים של הקורונה היו מרבית הפרויקטים כאלה שקשורים ישירות או בעקיפין למגיפה, אך בחודשים האחרונים כבר רואים שינוי מגמה חיובי לטובה וחזרה לשגרה מבורכת.

ללא ספק, הנתון המרשים ביותר הוא זה: במהלך כל השנה החולפת גייסו בצ'רדי 341,855,952 דולר בכ900 קמפינים שונים. אבל בניגוד לחשיבה ההגיגית לכאורה, דווקא חצי השנה שהתאפינה בקורונה, החל מתחילת חודש מרץ, הניבה את רוב הסכום – 250,880,319 דולר. ותשובה ותפילה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה. ■

**שדרוג לעסקית
תוספת + שתיה**
★ **19 ש"ח** ★
בין השעות
12:00-18:00 במקום בלבד

**הספייסי בורגר שלנו
נטחן יום יום במקום**

המבורגר

רגיל | דאבל | טריפל
160 גר' - מומלץ שום ואלף האיים 38 | 53 | 63 ש"ח
220 גר' - מומלץ שום ואלף האיים 42 | 62 | 77 ש"ח
כל המנות מגיעות עם חסה, עגבניה, בצל סגול ומלפפון חמוץ

מעל המנה

ביצת עין 7 ש"ח
פורטבלו ושמפיניון 8 ש"ח
קונפי-שום 8 ש"ח
בצל / פלפל חריף על הפלאנצ'ה ללא תשלום

רטבים לבחירה

שום | שום-שיפקה חריף | ברביקיו | צ'ילי מתוק / חריף
חרדל | מיונז | קטשופ | שזיפים | צ'ימיצ'ורי | אלף האיים
איולי בזיליקום | טחינה ביתית | ממרח אבוקדו

תוספות

צ'יפס / צ'יפס חריף 17 ש"ח
צ'יפס בטטה 17 ש"ח
כדורי פירה 17 ש"ח
טבעות בצל 17 ש"ח
מיקס צ'יפס + צ'יפס בטטה 17 ש"ח

קינוחים

צ'ורוס דרום אמריקאי (בליווי קרם חלווה ושוקולד נוגט) 22 ש"ח
עוגת אוראו 29 ש"ח
עוגת שוקולד חמה 29 ש"ח
עוגת סניקס 29 ש"ח
עוגת פררו רושה 29 ש"ח

מנות פתיחה

6 | 12 יח' כנפיים בצ'ילי מתוק / חריף ושום 32 | 18 ש"ח
הום פרייז בצ'ילי מתוק / חריף ושום 26 ש"ח
פוטטוס 26 ש"ח
שניצלונים 31 ש"ח

טורטיה | פרנה

טורטיה | פרנה
סלופי ג'ו (בשר קצוץ על הפלאנצ'ה)
- מומלץ ברביקיו ושום
אנטריקוט - מומלץ מיונז וצ'ימיצ'ורי
קבב ביתי - מומלץ טחינה ביתית
שניצלונים - מומלץ שום אלף האיים
חזה עוף - מומלץ מיונז וצ'ימיצ'ורי
פטריות (פורטבלו ושמפיניון)
דאבל בשר בכל המנות
כל המנות מגיעות עם חסה, עגבניה, בצל סגול ומלפפון חמוץ

על סלט ירקות טרי

סלופי ג'ו (בשר קצוץ על הפלאנצ'ה)
אנטריקוט
קבב ביתי
שניצלונים
חזה עוף
פטריות (פורטבלו ושמפיניון)
המבורגר (220 גר')
תוספת לחם פרנה
דאבל בשר בכל המנות

הסלט מורכב: מחסה, מלפפון, עגבניה, גזר, בצל סגול ותירס
מוגש עם טחינה ביתית, וינגרט הדורים, שמן זית-לימון

שתיה

שתיה קלה 10 ש"ח

פיז טי | בירה שחורה | קולה זכוכית | זירו זכוכית
מים בטעמים - אפרסק, ענבים, תפוח
תוספת לעסקית: בירה שחורה | פיז טי
קולה וזירו זכוכית בתוספת 3 ש"ח
סטלה-13 ש"ח | טובורג וקרלסברג - 10 ש"ח
בירה מחבית - 1/3 - 15 ש"ח | חצי - 20 ש"ח
שתיה גדולה 15 ש"ח
קולה | זירו | פיז טי | מינרלים | סודה - 10 ש"ח

שתיה קלה 8 ש"ח

קולה | זירו | ספרייט
ספרייט זירו | פאנטה
אשכוליות | ענבים
תפוזים | תפוחים | תות-בננה
סודה | מינרלים

בירות 330 מ"ל בקבוק

קרלסברג 15 ש"ח
טובורג אדום 15 ש"ח
סטלה 18 ש"ח

חדש! קרלסברג מהחבית

שליש / חצי 18 | 24 ש"ח

בספרם של צדיקים

רק 8 שנים לאחר פטירת מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, מוכן הגר"צ וייספיש, ראש ישיבות הר"ן ומקורבו במשך עשרות שנים, לספר לראשונה על גילוי אליהו הפלאי לו היה עד, בחדר הגרי"ש זצ"ל • איך היה נוהג מרן הגרי"ש אילו מגפת הקורונה היתה מתרחשת בזמנו? מדוע היה הגר"צ טובל במקווה לפני כל פעם שנכנס אל הגרי"ש? ואיך סייעה לו ברכת מרן הגרי"ש זצ"ל להינצל מגיוס לצבא, גם לאחר שכבר קיבל "תעודת חוגר"? שיחת חג מיוחדת

אלי שניידר <<

שכונות חדשות לחילונים. כך למשל, את שכונת ההיי-טק 'הר חוצבים', הוא הקים כדי שהיא תהיה מחיצה בין השכונות החרדיות, שהן לא יתפשטו, וגם רמות קמה כדי להיות שכונה חילונית. כזכור, היתה אז תקופה של 10 שנים, שאלפים היו בואים מידי שבת לכביש רמות, כדי להפגין נגד חילולי השבת, וכנגדם היו הפגנות של חילונים. ואז מרן הסטייפלר, רבי יעקב ישראל קניבסקי זצ"ל, דוד של אשתי, קרא לחמי, הגאון רבי ראובן פיין זצ"ל, ראש ישיבת תורת ודעת, ואמר לו: חייבים להקים מקום של תורה בשכונת רמות".

רבי ראובן פיין, שהיה בתחילה ראש ישיבת "בית מאיר" בבני ברק, מונה לראש ישיבת תורה ודעת לאחר פטירתו של הגאון רבי אליהו חזן זצ"ל, ולאחר שמרן רבי יעקב קמינצקי, בפעם האחרונה בחייו בה הגיע לישראל, עלה לסטייפלר בכדי שישפיע על הרב פיין שיאות לקבל על עצמו את ראשות ישיבת תורה ודעת. בין השניים היה קשר אישי חזק. "כשחמי נפטר בארה"ב", מספר הרב וייספיש, "אחרי 11 שנים של מחלה, המטוס הגיע לישראל ב-7 בבוקר, ושאלנו את הרב שך אם לקיים את ההלוויה בצהריים, כך שלא יהיה ביטול תורה, והוא אמר: 'לא! כולם חייבים בכבודו', ואכן עשו את ההלוויה ב-11 בבוקר, והגיעו

התחילה להתגדר לעצמה. "אני בטוח שאם הרב אלישיב היה חי איתנו היום, בזמן הקורונה, הכל היה ברור. אני משוכנע בכך שהוא היה עומד על הנקודה של 'ונשמרתם מאד לנפשותיכם' בכל תוקף, ועם זאת, היה יודע בדיוק מה לעשות כך שעולם התורה ימשיך לפרוח גם בתקופה הזו, ושאינן שום סתירה בין העניינים. אבל לחלוטין אני משוכנע שהוא היה מחמיר מאד בעניין המגפה, דבר עליו אנחנו מצווים ב'ונשמרתם', ומזה היה נובע גם כל ההליך ההתנהגותי: איך צריך להתנהג ברחוב בזמן הזה, איך יתקיים מתווה הלימודים בישיבות וכו'. ברור לי שהוא היה עושה כל מה שאפשר לעשות כדי שעולם התורה ימשיך להתנהל, כמו שהוא תמיד אמר, ש'תורה מגנא ומצלא'. הוא גם היה מזכיר בודאי את הרמב"ם בהלכות תשובה, שאומר שאם רואים כזה דבר משונה, נראה לכל בחוש שזה יד ה', וצריך להתעורר ולעשות תשובה ולא להסתכל על זה כדבר טבעי או משהו כזה".

איך החל הקשר האישי ביניהם?

"זה סיפור ארוך ומאד מעניין. אנשים היום כבר לא כל כך זוכרים, אבל כשנבנתה שכונת רמות, הכוונה של ראש העיר דאז, טדי קולק, הייתה לחלץ על ידי זה את ירושלים. הוא ראה שהציבור החרדי מתרבה מאד ורצה לעצור את הריבוי, וביקש להקים

בחדשים האחרונים, בצל מגפת הקורונה, ראינו שינויים מפליגים בין הקהילות השונות שונות, באשר ליחס לסכנה מהנגיף: יש קהילות שזיהו את הסכנה מההתחלה והורו על ריחוק מידי, יש מגדולי ישראל שהורו להמשיך את הלימודים בחיידרים ובישיבות בישראל עד כמה שניתן, מאחר וגם ביטול תורה הוא קריטי, ועד עכשיו – רואים שינויים שונים בהוראות ביחס לקורונה בין הקהילות.

בחדרו בשכונת רמות בירושלים, יושב הגאון הרב צבי וייספיש, ראש הכוללים "ישיבות הר"ן" ותלמידו המובהק מזה עשרות שנים של מרן הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל, שבתמוז חל יום השנה השמיני לפטירתו, ואומר כי אם הרב אלישיב היה חי איתנו כיום – לא היינו רואים שינויי הנהגה בין הקהילות. פסיקתו של הרב אלישיב נחשבה מוסכמת על הכל.

"כולם קיבלו את המרות שלו", אומר הרב וייספיש, "גם הליטאים, גם החסידים וגם הספרדים. הוא היה 'הפוסק האחרון', שאף אחד לא ערער על דבריו, ומה שהוא הורה לעשות – היה ברור לכולם. הנושא הזה של הקהילות, והפסיקות הציבוריות השונות, התחיל לאחר שהוא נפטר. פתאום נהיו יותר קהילות עם פסיקות שונות, וכל אחת מהן קצת

"הרב אלישיב אף פעם לא אהב שמספרים על גדולים ועל רבנים מופתים ומעשה'לך. הוא היה אומר: 'אלו חלומות שחלמו אחרים על אחרים'. לעתים אמר: אני לא יודע מה נכון ומה לא, וגם אם כן - מה עוזרים הסיפורים. כשסיפרתי לו על הסבא קדישא שלי, רבי נחום משאדיק, שכל המספידים שהספידו אותו אז, ביניהם ה'אמרי בינה' ועוד, דיברו על כך שהיה לו 'גילוי אליהו' קבוע בכותל, וגם 'גילוי אבות' בימי שישי, שאלתי אותו: האם אפשר להאמין לכאלה דברים? והוא אמר לי: בדרך כלל, לא צריך להאמין לסיפורים כאלה אלא רק על יחידים שביחידים, וכן, סביר היה מהיחידים שאפשר להאמין עליו את הדברים האלה". היחסים בין הרב וייספיש למרן הרב אלישיב היו כה קרובים, עד כדי כך שכאשר הרב אלישיב היה חולה לעתים, וילדיו - מ"פחד המלכות" שהיה להם - פחדו לשאול אותו לשלומם, הם היו שולחים את הרב וייספיש לשאול אותו. "היו לו גינות מלכות", מספר הרב וייספיש. "וגם לאכול היתה לו הנהגה. כשהייתי אצלו, הוא היה שותה כוס תה ואז אוכל תפוח, היה לו סדר קבוע. באחד מימי השישי, הוא ביקש שאעזור לו ללבוש את החלאט (קפוטת). כל כך התרגשתי מזה, שכאשר סייעתי לו - כמעט ושברתי לו את היד..."

לרב וייספיש יש עדות נדירה, על "גילוי אליהו" לו זכה הרב אלישיב. "אחרי שדיברנו פעם על גילוי אליהו, שאלתי בחיך: הרב'ה ראה גילוי אליהו? והוא הרי היה איש אמת שאין כמוהו, אז הוא ענה ושאל: למאי נפקא מינה? אמרתי לו: אני סקרן. ושוב שאל: למאי נפקא מינה? ובסוף אמר לי: לא שואלים כאלה קושיות. הוא לא ענה בשלילה, וזה ברור וודאי שהוא זכה לזה. תמיד הייתי שואל אותו: איך אתה הולך לכל הסנדקאיות שמציעים לך? זה לא ביטול תורה? והוא אמר: מה זאת אומרת? אליהו הנביא הרי מגיע לשם! "באחת הפעמים שהגיע אל הבית במאה שערים בימי שישי, זכה הרב וייספיש לראות בעצמו מחזה שלא ישכח כל חייו. הוא לא מוכן להרחיב על כך בפרטים (בספר הוא לא כתב על כך כלל), ומסכים לספר רק את זה: "בתו, הרבנית אויערבאך ע"ה, אשתו של רבי עזריאל שליט"א, היתה אשה גדולה מאד. זו פעם ראשונה שאני מספר את הסיפור הבא: הרבנית אויערבאך תמיד היתה מגיע לבית של הרב בימי שישי, אחרי שהרבנית נפטרה. היא ניהלה את כל הבית ובשישי עסקה בבישולים וסייעה לרב. באחד מימי השישי, כשבאתי בזמן הקבוע, היא אמרה לי באורח מאד יוצא דופן: הרב ביקש שאני אסגור את הדלת של חדרו, ושתיכנס עוד חצי שעה. זה היה מוזר, כי זה כבר היה שעה לפני שבת, ואני עוד צריך לחזור הביתה, ולא הבנתי מדוע נהג כך באותו יום שישי. ביראה ופחד, פתחתי הדלת כדי חרץ צר, אולי 30 סנטימטר, ואז עפתי אחורה ממה שראיתי שם. זה היה מחזה נורא".

מה הרב ראה שם?

"אני לא יכול לומר יותר ממה שאמרתי, רק שהייתי בהלם".

כשהרבנית שמעה את המכה, הוא מספר, "היא שאלה מה קרה, אז אמרתי לה מה ראיתי, והיא לא נבהלה מזה. זה רק הראה לי על גדולתה. לסבי, ר' נחום, היה גילוי אליהו קבוע. פעם אחת הוא ביקש מבתי כוס תה, וכשהיא חזרה היא הביאה שתי כוסות. הוא שאל: למה שתיים? והיא אמרה: ראיתי פה עוד בן אדם! והוא מיד קפץ ואמר: <<

שאני הולך לרב אלישיב לשאול - לטבול קודם במקווה. ובאמת, בכל פעם שהתעצלתי מללכת למקווה, בסוף לא הסתייע להיכנס אליו".

כלומר, במשך כ-30 שנה, בכל פעם שהיית הולך לרב אלישיב היית טובל במקווה?

"בהחלט, ממש כך. ובפעם הראשונה שנכנסתי, באתי לרב אלישיב ואמרתי לו שאני בא בשליחות הסטייפלר, שאמר לי שמהיום על פי הרב אלישיב יישק דבר בכל נושאי ישיבת הר"ן. זה היה פלאי, כי הרב אלישיב היה מנותק מכל הווי העולם הזה. ומאז זכיתי בקביעות להיכנס לרב באופן רשמי, בכל יום שישי, שעה וחצי לפני שבת. ובאופן לא רשמי, נכנסתי אליו כמעט כל יום".

על מה הייתה הפגישה הזו בכל יום שישי?

"זה התחיל כמובן מנושא הכולל, אבל בהמשך הפגישות האלו כבר נגעו בהכל. הוא היה שואל אותי מה אני אומר על זה ועל זה. כשהתחיל יסוד מפלגת 'דגל התורה', הוא והרב שך שלחו אותי לאופקים, לגייס את הרב משה גפני. הם חיפשו בנאדם שייקח את העול של דגל התורה עליו. נסענו אז לביתו והיינו שם במשך 3 שעות, וגפני לא רצה לקחת את זה על עצמו, לא רצה לעזוב הכולל שבראשו עמד. אז הלכנו למרא דאתרא, לרב שמשון פינקוס זצ"ל, ששאל גם הוא: איך אני אומר לו שייצא מהכולל? אז אמרנו לו: 'עת לעשות לה' הפרו תורתך' והסברנו שזו הוראה של גדולי הדור. הבאנו איתנו אז את הרב פינקוס לגפני, ואז הוא הסכים לקחת את עול ההנהגה על עצמו, בתנאי שהיה 'גדול עומד על גביו' ואז הוספנו את הרב רביץ ז"ל, וכך נוסדה דגל התורה. כשהתבקשתי על ידי הרב אלישיב לדבר באחד הכנסים הראשונים, בו השתתפו 40 איש בלבד, שאלתי את הרב על מה לדבר, אז הוא אמר לי: הנקודה העיקרית שצריכים לדבר עליה, היא שבני תורה צריכים שתהיה להם הנהגה נפרדת, הנהגה מיוחדת לבני תורה. זה לא בגדר מחלוקת או שררה וג'ובים, אלא הם צריכים להיות מוגדרים בפני עצמם".

"זכיתי לקרבה מיוחדת אצל הרב", הוא מספר, "ולא היה דבר שזונו בו מהוראתו. אני ממש מתרגש כשאני מדבר עליו, הוא יהודי ששינה אצלי את כל המהות שלי. לראות כזה בן אדם, שאין לנו השגה בגדלות שלו, מזיז אצלך משהו ללא ספק. הרב אלישיב אמר על הסטייפלר שהיתה לו רוח הקודש, וגם הסטייפלר אמר אותו הדבר על הרב אלישיב". לפני כמה שנים, הוציא הרב וייספיש את הספר "גדולה שימושה", ספר בן כ-800 עמודים ובו עובדות וסיפורים שראה מכלי ראשון אצל הרב אלישיב זצ"ל. הספר זכה להצלחה עצומה, נמכר בעשרות מהדורות ובכ-100,000 עותקים בעברית, ועוד למעלה מ-25,000 מהמהדורה באנגלית. בימים אלה מושלמת עריכתו של הספר לבני הנוער.

עשרות אלפים להלוויה".

ובחזרה לאותה ישיבה בין הסטייפלר לרב פיין. הרב וייספיש: "הסטייפלר קרא לחמי, בשנת תשמ"ב, ואמר שיש חילול ה' בשכונת רמות בירושלים, והוא מבקש לפתוח שם מקום תורה. חמי דיבר איתי, ואז פתחנו שם את כולל 'ישיבת הר"ן', כולל שנקרא על שם סבא רבה שלי, רבי נחום וייספיש משאדיק, צדיק וגאון נודע שגם מפורסם שזכה לגילוי אליהו וגילוי שכינה. גם הבנים שלו היו גדולי עולם, מבוני מאה שערים. רחוב בהר"ן המפורסם במאה שערים, זה על שם הסבא" (בהר"ן = בן הרב ר' נחום).

כשהרב וייספיש הקים בשכונת רמות את הכולל, הוא היה אז בתחילת שנות העשרים שלו. "הכולל התחיל בצריף, בשכונת רמות א'", הוא נזכר. "לכינוס היסוד הגיע לא אחר מאשר מרן רבי יעקב קמיניצקי, אותו ניהלתי אז את סידור העניינים על מנת שחמי אכן יגיע לכהן כראש ישיבה בתורה ודעת. לכינוס אז הגיעו 3,000 איש, ור' יעקב נתן דפיקה על השולח ואמר: 'רמות זה סדום! אבל כעת, אולי בזכות ישיבת הר"ן, יהיה לשכונה הזאת זכות קיום'".

הכל התחיל בצריף קטן

הכולל, החל כאמור בצריף. "המצב היה אז בשכונה, כדי שתבין, שנשים חרדיות שהיו גרות בשכונת פולין הסמוכה, ורצו לרדת לרמות א' כדי לדבר בטלפון הציבורי, היו יורדות עם הבעלים, כי פחדו ללכת שם לבד, וחששו מהכלבים. הייתי למשל פוגש שם הרבה את ח"כ לעתיד אורי מקלב, שירד גם הוא לשם עם אשתו כדי שהיא תוכל לדבר בטלפון. התנכלו לנו מאד כל הזמן. העירייה שברה לנו את הצריף שבו למדנו. אני עצמי חטפתי מכה מהאלה של השוטרים, ובמשך שנתיים-שלוש כמעט ולא יכולתי להזיז את היד. באחת הפעמים גם עצרו אותי ל-12 שעות, מאחר והצריף כביכול בלי רישיון".

בכל אותה תקופה, בכל שאלה שעלתה, הרב וייספיש היה שואל את הסטייפלר לדעתו. "היו הרבה בעיות בשכונה, שאלות, איך מגשרים בינינו לחילונים? איך מקרבים אותם? כי הרי לא רצו אותנו בשכונה, וכל המהות של טדי קולק היתה לחסום את החרדים. ובכן, בפעם החמישית שבאתי להתייעץ עם הסטייפלר, הוא פתאום אמר לי: למה אתה מגיע אלי לבני ברק? יש במאה שערים אדם שקוראים לו ר' יוסף שלום אלישיב. הוא אדם גדול, גדול הדור. מהיום, כל שאלה שיש לך - תשאל אותו. תגיד לו שאני ביקשתי שהוא ייקח על עצמו את כל העול הרוחני של ישיבת הר"ן".

"כולנו בירושלים הכרנו את הרב אלישיב, אבל כעת גם היתה לי הוראה מפורשת מהסטייפלר שאלך אליו, ואכן כך התחלתי לעשות מאז. וקיבלתי על עצמי, שכל פעם, לפני

תואר דו חוגי מנהיגות + ייעוץ חינוכי

לפרטים ולהרשמה: 03-5318999
דוא"ל: Ch.dep@biu.ac.il

ההרשמה בעיצומה!

חינוך הוא לא רק מקצוע אלא גם שליחות.
התואר הזה מתאים לנשים ששואפות ליותר.

לנשים בעלות תעודת הוראה או גננות מוסמכת בבירה,
המעוניינות להשתלב במערכת החינוך בתפקידים של ייעוץ,
ריכוז וניהול או להתקדם לתואר שני בייעוץ חינוכי.

הקלות בתנאי הקבלה | סבסוד בשכר לימוד לזכאיות | שיעורי עזר וליווי אישי

אזמא
הבטחת לנו עזרה
לראש השנה!

1-800-677777

רח' בר יוחאי 10 ב"ב | naomi.org.il

חייגו עכשיו לתרומת אוכל לחג
למשפחות נזקקות, יתומים ואלמנות

זכית לראות את אליהו הנביא."

"בשבת אי אפשר היה להסתכל עליו"

הרב וייספיש מספר שמראה פניו של הרב אלישיב זצ"ל, בימי שיש, היה מיוחד במינו. "בערב שבת הפנים שלו היו נראים אחרת, הוא היה הולך למקווה בכל ערב שבת, ואחרי זה אי אפשר היה להסתכל עליו".

כשאנחנו שואלים על הקשר של הרב אלישיב עם יהדות התפוצות, אומר הרב וייספיש: "כשהגאון רבי משה פינשטיין זצ"ל היה בחיים, הוא הורה לעשות מה שר' משה אומר. הוא מאד אחז ממנו, ופעם אף התבטא עליו כי 'ממשה ועד משה לא קם כמשה'. היתה תופעה מעניינת: הרבה מאד מראשי הישיבות בארה"ב היו רוצים להגיע לרב אלישיב, ומתקשרים אלי שארגן פגישה. והם היו באים ומתייעצים אתו על שאלות חינוכיות כבדות משקל.

"פעם פנה אלי ראש כולל בבורו פארק, גאון עולם. היתה לו שאלה בהלכות עירובין והוא הפך את כל העולם, פנה לרבנים רבים, ולאף אחד לא היתה תשובה עבורו. לבסוף, הוא בא במיוחד לארץ, כי רצה לשאול את השאלה הזאת את הרב אלישיב. כאן צריך להזכיר שהרב אלישיב תמיד אחז שרוב השאלות ששואלים אותו, התשובות להן נמצאות במפורש במשנה ברורה ובשולחן ערוך, ואנשים סתם באים לשאול. אני, בכל מקרה, סידרתי לאותו רב פגישה. אמרתי לרב אלישיב שכל עולם התורה באמריקה רועש וגועש מהשאלה הזאת. הגיע הרב, ישב שם 5 דקות ושאל את השאלה, ואז הרב אלישיב הראה לו שיש לו טעות בדבר משנה, בהבנה שלה, והקושיה בכלל לא מתחילה. אותו רב, היה בהלם, לא הבין איך לא שם לב לכך. בכלל, היו מגיעים אליו דינים רבים עם שאלות כבדות משקל, והוא היה מוכיח להם פעמים רבות שהשאלה בכלל לא מתחילה. "לרב אלישיב גם היה קשר טוב עם הגאון רבי אברהם פאס זצ"ל, יור' מועצת גדולי התורה בארה"ב. לי גם היה אתו קשר מצוין, ממש הייתי כמו בנו. הוא מסר את הנפש למען ישיבת הר"ן, לאחר שהרב אלישיב, בצעד מאד יוצא דופן, הרים אליו טלפון וביקש ממנו שיעזור. הרב אלישיב אמר לי שאומרים על הרב פאס שהוא 'החפץ חיים של אמריקה', והוא אכן ראוי לכינוי הזה. הרב פאס, למרות שעמד בראשות ישיבה משלו – ישיבת תורה ודעת, היה הולך איתי לנדיבים, לבית שלהם, כשהוא בן יותר מ-90. במשך השנים, הרב פאס הפנה דרכי הרבה שאלות לגרי"ש, שאל כל מיני שאלות על הנהגות של ישיבות וכוללים. למשל, איך צריך ללמוד בכוללים, על מה צריכים לעמוד, באיזו צורה ללמוד. וגם שאל לגבי 'זריקת' בחור משיבה ובחורה מסמינר, מה הגדר של פיקוח נפש שמאפשר זריקה שלהם. הרב אלישיב אחז שלגבי בחורים ובחורות בגילאי ה-13-14, אלו לא רק שאלות חינוכיות אלא שאלות של פיקוח נפש. הוא אמר שהרבה מקומות זורקים בחור בשביל הכבוד שלהם, וה' ירחם. רק אם כלו כל הקיצים והבחור הזה מקלקל אחרים בפועל, רק אז הורה לזרוק אותו, וגם אז לדאוג לו למקום אחר. אבל אם רק לו עצמו יש ירידה רוחנית, אבל לא מקלקל אחרים – להשאיר".

הרב וייספיש מדבר בהתפעמות גם על כח ההתמדה המפורסם של הרב אלישיב. "מרן הרב שטינמן זצ"ל אמר שמהחפץ חיים לא היה אדם שלמד בצורה הזאת. שאלו: הרב מתכוון להתמדה שלו? אז הוא אמר: לא, מתמידים יש הרבה. אני מתכוון לכח הריכוז שלו, איך שהכל מת מסביב כשהוא לומד, ובזה הוא אחד בדור. בחצי שעה היומית שהרב היה מקבל קהל, לפעמים זה היה מגיע ל-350 שאלות. פעם עקבתי אחרי השאלות שנשאלו, וזה היה לא ייאמן: שאלה אחת עירובין, אחרת בהלכות עגונות ועוד שאלות בהלכות

תפילה, שבת ויום טוב, וכל הנושאים יחד - בזמן שיא, ועוד לפני שהיו גומרים לשאול – כבר היה עונה.

"השקיעות שלו בלימוד, היתה בלתי נתפסת. כשאני הייתי בא אליו, כדי להפנות את תשומת לבו לכך שאני בחדר, הייתי מתחיל בלדפוק עם הנעליים על הרצפה, שיידע שהגעתי, אחרת הוא לא היה שומע ולא רואה. לפעמים חיכיתי זמן ארוך, ועדיין לא שם לב, ואז הייתי מזיז הכסא, ואם גם זה לא עזר, הייתי אומר: 'רבש"ע, תמחל לי על הביטול תורה שאני עושה לרבנו', והייתי מזיז את השולחן, עליו הוא למד. ואז תמיד הוא היה מגיב ואומר מיד: 'אוי!', כביכול אומר: עוד פעם באו לבטל אותי מהתורה.

"בפגישות עצמן, בכל כמה דקות הוא היה מסתכל על השעות. גם באמצע שבוע, כשהיו באים אליו עם שאלות דחופות לפיקוח נפש, והוא היה רואה שבאים להפריע לו באמצע הסדרים שלו, היה עונה, כמובן, אבל כשהאצבע שלו עוד מונחת על המקום בו אחז בגמרא, כאילו הוציאו אותו מחייו והוא רוצה מידית לחזור ללימוד.

"בשכונת מאה שערים, היכן שהרב היה גר, יש זבובים בלי סוף. זבובים. היה מדהים לראות איך כשבאמצע הלימוד היו זבובים עולים לו על היד ואז על המצח – וזה לא היזו לו כלום. זה קרה פעם גם כאשר ישבתי לידו בעת שמסר ב'תפארת בחורים' את השיעור היומי שלו. הגיעו אליו זבובים, אבל הוא היה שקוע בספר. לציבור זה ממש הפריע להתרכז, ובאתי לסלק אותם ממנו, ואז כשהוא הרים את עיניו הוא נדהם לראות מולו יד, היד שלי כמובן, שבאה לסלק את הזבובים. הוא לא שם לב, היה שקוע.

"עניין אותי פעם לדעת איך הוא קם מהשינה, והוא הרי היה ישן 3 וחצי שעות בלילה בלבד. אז הייתי שם פעם בשעת הקימה שלו, וראיתי כיצד כשהיה קם, והוא כבר בן קרוב למאה, היה מעיף השמיכה מעליו, מתיישב, נועל את הנעליים ובמהירות אדירה נוטל ידיים, ממחר לנוחיות, מברך אשר יצר וברכת התורה, ואז רץ מיד אל הגמרא, בריצה שאני לא יודע אם חיילי קרב וספורטאים יכלו לרוץ בכזאת מהירות. וכל מה שתיארתי, ההכנות אחרי הקימה ללימוד, ארך ביחד לא יותר מ-3 וחצי דקות, בכזאת הסתערות. את הפנים והידיים היה שוטף כמה פעמים, כדי להיות ערני".

הרב וייספיש היה מעורב בזמנו בניסיונות לפתירת סוגיית חילולי השבת של רשת הסופרמרקטים "שפע שוק", שהסעירה את הציבור החרדי לפני עשור וקצת, כאשר בעליה החליט על פתיחת רשת מזון אחרת שלו – am:pm – בעיצומה של שבת. "כשעלתה הסוגיה, באו ואמרו לנו שהבעלים מוכן לסגור חלק מהחנויות בשבת, והיו עסקנים שהגיעו אתו לפשרה שהוא יסגור 10 חנויות מתוך ה-30 שחיללו שבת, וכבר ואנשים חשבו שהמאבק לכבוד השבת הצליח. אבל אז הרב אמר: בחומש שלי כתוב שאפילו סניף אחד אסור לפתוח בשבת! בעניין חמור כזה מנהלים מלחמה עד הסוף, ולא הסכים לפשרה.

"גם כשהגיע נדון של 'מצעד התועבה', אז היו אדמו"רים שאחזו שלא למחות ולא לדבר על זה בכלל, הרב אמר: 'אצלי בחומש כתוב שצריכים למחות על זה'".

"אני לא ישן בלילות בגלל המצב"

מוסדות "ישיבת הר"ן", העומדים בראשות הרב וייספיש, התפתחו מאותם ימים ראשונים בצריף בשכונת רמות. היום, רשת הכוללים, מונה 18 סניפים, למעלה מ-1,000 אברכים, כמה ישיבות – לצעירים ובוגרים, תלמודי תורה, בית יעקב וסמינר, שקרוי על שם הרבנית אלישיב.

איך שורדים את תקופת הקורונה במוסדות שלכם? הרי אי אפשר לגייס כספים בחו"ל.

"הגרי"ש תמיד אמר לי: תיתן לאברכים את הכסף בזמן - יהיה לך. חוץ מזה, אמר לי, אתה מה-2-3 מוסדות תורניים הכי גדולים בארץ, וכשאתה נותן לאברכים כמה שצריך ובזמן - זה מחייב את המוסדות הקטנים, כי הם אומרים לעצמם: לרב פלוני יש פי מאה אברכים ממני, והוא משלם בזמן. ברור שזו תקופה לא פשוטה, בלילות אני לא ישן אלא מתקשר לנדיבים ובוכה על המצב. קרה עכשיו שצלצלו אלי כמה אנשים מארה"ב ואמרו: הרב, זה זמן של הכרת הטוב, למוסדות, שבזכות הלימוד שלהם הרווחנו כסף בימים הטובים. נכון, כעת הפסדנו עשרות ומאות מיליוני דולרים, אבל רואים שזה יד השם ואנחנו רוצים לתרום גם כעת. הם אנשים שראו את החברים שלהם שמתו על ימין ועל שמאל, והבינו ש'תורה מגנא ומצלא'".

בהקשר לזה, יש לו סיפור מעניין במיוחד. "אנחנו מצאצאי תלמידי הגאון מוילנא, שהיו קשורים בקבלה. ופעם אחת, כשהייתי בארה"ב, שקוע בחובות גדולים על הבניין לכולל בירושלים, הגיע אליי עשיר גדול ואמר: יש לי שני ילדים בלבד, והרופאים אמרו שלא ייוולד לנו עוד ילדים. אם אתה מביא לי הבטחה מהרב אלישיב שיהיה לנו עוד ילד, אני נותן סכום גדול מאד. הייתי כל כך לחוץ מהבניין, אז אמרתי לו: אני מבטיח לך בשם הרב אלישיב ובשם הגר"ח קניבסקי שיהיה לך בן בתוך שנה אם תיתן סכום גדול לבניין. הוא אמר לי: איך אתה יכול להבטיח? אז אמרתי לו: נעשה הסכם. תן לי על החשבון את הכסף, ואם לא ייוולד לך ילד בתוך השנה – אני אחזיר לך אותו. ואכן עשינו הסכם כזה. כשחזרתי לארץ, באתי לרב ואמרתי לו: 'רב'ה, לא היתה לי ברירה ועשיתי משהו שלא הייתי צריך לעשות'. כולם שם היו בתדהמה מהעזות שלי... סיפרתי לו שבפעם הראשונה והאחרונה בחיי הבטחתי לאחד מהנדיבים בן, ועוד בשם הרב אלישיב... הרב כעס עלי ושאל: איך אתה עושה כזה דבר? וזרק את הנניר עם ההסכם, שהבאתי לו לראות, על הרצפה. אמרתי לו: רב'ה, אני מבקש מחילה, אבל לא היתה לי ברירה. לא ישנתי כמה לילות לאחר מכן. אחרי חודשיים, אותו נדיב הודיע לי שהוא הגיע לארץ. אמרתי לרב אלישיב: הוא מגיע, ויהיה חילול השם אם הרב לא יבטיח. הוא הגיע בצהריים, כש-150 מחכים בחוץ, והכנסנו אותו, כדי לכבד אותו. הוא מתיישב ושואל את הרב אלישיב, מעשה גבירים: מה שלום הרב? ואז מיד אומר, בלי הקדמות נוספות: הרב הבטיח לי בן. אני עומד מאחורי הרב, מזיע, כמעט קיבלתי התקף לב, והרב אומר לו: לא הבטחתי, אני לא מתעסק בכאלה דברים, הרב וייספיש הבטיח לך - לך אליו.

"הוא המשיך ואמר: הבאתי את הכסף לרב וייספיש רק על מנת שיהיה לי בן. השיב הרב אלישיב: אני לא מתעסק עם הבטחות. ושוב אמר הנדיב: הרב וייספיש עשה לי כבוד והכניס אותי ראשון, אבל לא בשביל זה הבאתי את הכסף אלא בשביל ההבטחה לבן. ואז נהייתה שתיקה, הם יושבים כמה דקות ושניהם לא מדברים. בסוף הוא קם והגרי"ש אמר לו את המשפט הבא: 'הכסף שנותנים לישיבת הר"ן - זה יותר מהברכות שלי'. הנדיב ההוא עדיין לא היה רגוע. הוא היה פה שבועה ימים בארץ, ויום לפני שהוא חזר - אשתו התקשרה אליו וסיפרה שהיא בהריון..."

"הייתי אז בן 27 בלבד, והוא ביקש ממני שאסע לארה"ב ואהיה הסנדק. אבל זה היה בזמן שרק פעם בשנתיים בני תורה שלא עשו צבא יכלו לצאת מהארץ, וזה בדיקת יצא בזמן היארכיטי של הסבא רבי נחום, אז לא רציתי לוותר על זה, וחמי'ר' ראובן פיין היה הסנדק.

"מאז, הרב פאס היה אומר לנדיבים, שהכסף שנותנים לישיבת הר"ן הוא יותר מהברכות של הרב אלישיב..."

אם היתה לך אפשרות לצאת רק פעם בשנתיים מהארץ, איך נעשה אז גיוס הכספים למוסדות?

"זה סיפור מעניין. בהתחלה באמת היו נותנים לרבנים לצאת פעם בשנתיים, כדי להרצות בישיבות בחו"ל, וכשהייתי צריך אישור לצאת יותר, הלכתי עם חמי, שהיה אז בארץ, לראש אכ"א (אגף כח אדם בצה"ל) דאז, שאמר לי: 'אתה חושב שאני טיפש? אתה נוסע להרצות? אני לא יודע שיש לך ישיבה ואתה נוסע להתרים? אני אפרסם את זה ואתה תשב בכלא! תשב ותלמד, מה אתה הולך לאסוף כסף עבור הישיבה? או שאתה לא נוסע יותר ואתה מתגייס, או שאתה הולך לכלא'. סיפרתי על כך לגרי"ש, והוא אמר לי: לך להתגייס, ולא יקרה לך כלום, לא יגייסו אותך. באותו יום קראו לי לבאר יעקב, לבסיס הקליטה לצבא. עשו לי בדיקות דם. הם שאלו: לאיפה אתה מתאים. אמרתי: תראו, אם אני רואה דם - אני מתעלף על המקום, אז אמרו - אוקיי, אולי מתאים לך הרבנות. אמרתי להם: תעשו מה שאתם מבינים. קיבלתי כבר תעודת חוגר והכל, ואמרו לי: נהיה איתך בקשר, נודיע לך לאיפה אתה הולך. עד היום אני מחכה מהם לתשובה." ■

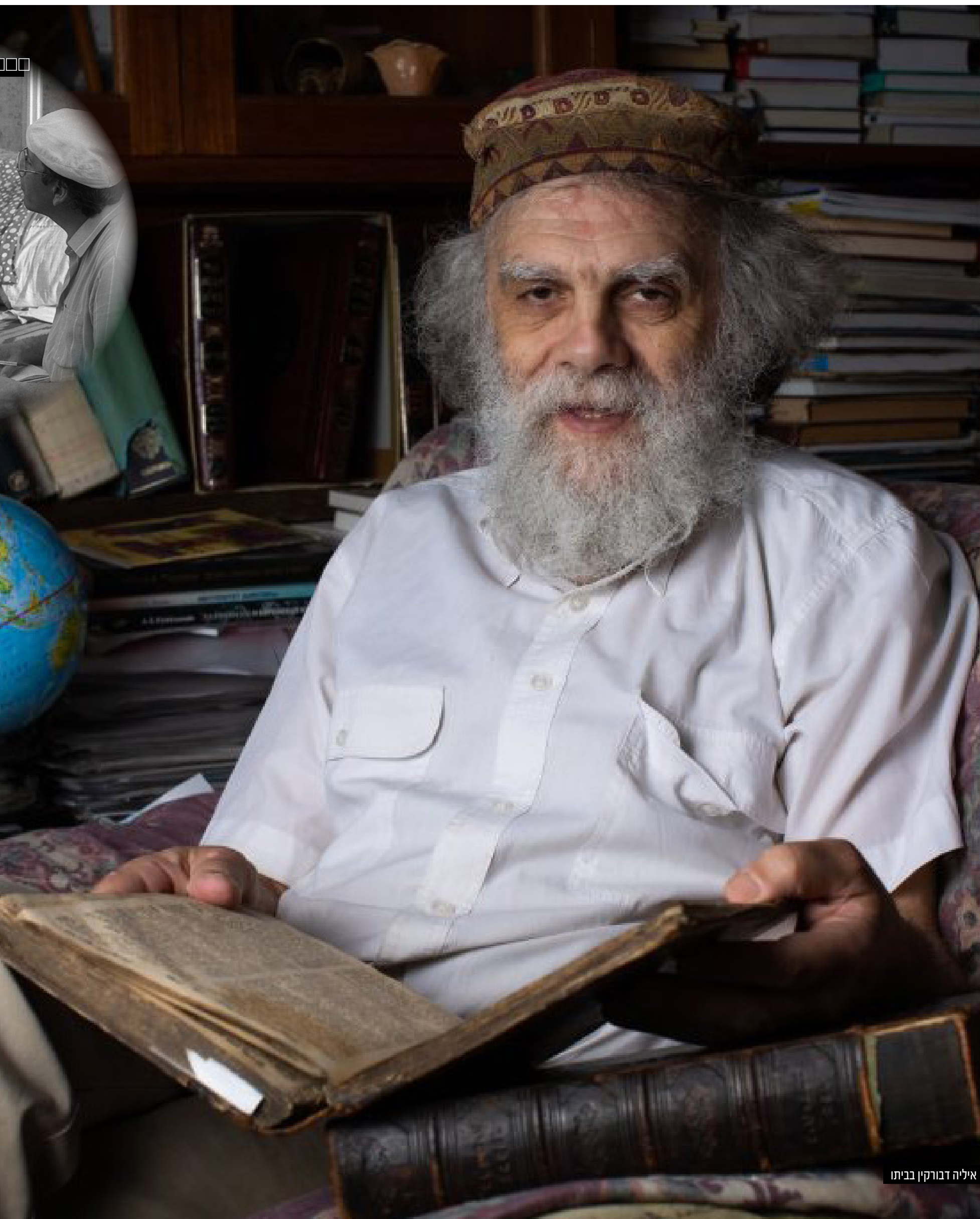
רשת קו עיתונות

מאחלת לקוראיה, ללקחותיה
ולכל בית ישראל

שנה טובה ומתוקה

לשנה טובה תכתבו ותחתמו

אילה דבורקין בביתו

ותזכור כל הנשכחות

איליה דבורקין, חוקר יהדות ברית המועצות, החליט כבר בתחילת שנות ה-80 לתעד את ההיסטוריה היהודית בעיירות היהודיות הקדומות כדי לשמר את ההיסטוריה לדורות הבאים • במשך שנים הוא יצא עם משלחות מחקר לערים בעלות משמעות יהודית ברחבי ברית המועצות דאז, תיעד את המקומות - בצילום, ראיונות, הקלטות וסרטי וידאו - ודאג שהחומרים ישתמרו עבור הדורות הבאים. התוצאה: ארכיון עצום של למעלה מ-10,000 תמונות, שמתעדות חיים יהודיים שהיו ואינם ברחבי המדינה המסוגרת, ושעות רבות של הקלטות וידאו ואודיו • ראיון מרתק

אלי שניידר >>

תמונות, שמתעדות חיים יהודיים שהיו ואינם ברחבי המדינה המסוגרת, ושעות רבות של הקלטות וידאו ואודיו. ברוב המוחלט של הערים בהן ביקר דבורקין וחבריו, כבר לא חיים היום יהודים. עם נפילת מסך הברזל, בתחילת שנות התשעים, רבים מהם עזבו לישראל או לארצות הברית, וחלקם נותרו בערים הגדולות ברוסיה או באוקראינה.

"הגעתילמפגשיה'סירובניקים"

דבורקין (65), כיום תושב שכונת בית הכרם בירושלים, מחלק את זמנו בשנים האחרונות בין ישראל לרוסיה, שם הוא עדיין משמש כמרצה וחוקר. "נולדתי בסנט פטרסבורג", הוא מספר לי בביתו, "למשפחה יהודית אמנם, אבל כזו שהיתה מנותקת כמה דורות מהדת, היהדות לא היתה נוכחת בבית". כשביקש להתקבל לאוניברסיטת סנט פטרסבורג, היהדות פגשה בו, לראשונה - ועוד כגורם

עירות ערש החסידות, כמו מז'יבוז' או ברדיצ'ב, שהיום הומות מאדם לאורך השנה, היו כמעט ריקות לחלוטין בשעה שאיליה דבורקין, חוקר יהודי יליד ברית המועצות, הגיע לבקר בהן. חוץ מהתושבים המקומיים, חלקם יהודים, שגרם באותם מקומות שהיום מקבלים מיקום של כבוד במפה היהודית, אף אחד לא הגיע לבקר, ואפשר גם להבין למה: היה זה עוד לפני נפילת מסך הברזל. כמעט ולא היתה תנועה מברית המועצות דאז החוצה, ולהיפך. אבל לא רק קשיי התנועה והכניסה למדינה היו החסם לביקורים. גם המודעות הכללית לאותם מקומות, לא היתה בשיאה.

אבל בשנת '81 החליט דבורקין לעשות מעשה. מאותה שנה, במשך קרוב לעשור, הוא יצא כמה פעמים בשנה עם משלחות מחקר לערים עם משמעות יהודית ברחבי ברית המועצות דאז, תיעד את אותם מקומות - בצילום, ראיונות, הקלטות וסרטי וידאו - ודאג שהחומרים ישתמרו עבור הדורות הבאים. התוצאה: ארכיון עצום של למעלה מ-10,000

ברשד, 96'. איליה דבורקין מראיין יהודי מקומי, ובידו שופר

מפריע. "התברר לי שיהודים כמעט ולא מתקבלים לאוניברסיטה, ולא יכולתי ללכת ללמוד שם. במקום זה, הלכתי ללמוד באוניברסיטה הפוליטכנית בעיר, מקום בו לימודי הפיזיקה והמתמטיקה היו ברמה מאד גבוהה, ושם למדתי פיזיקה תיאורטית ומתמטיקה, וגם הרבה פילוסופיה. שם הגעתי להכרת רעיון הדתות, וככה הגעתי ליהדות, לא כי אני יהודי אלא מהיכרות עם הדת בלימודים".

בשנת 81', מספר דבורקין, החל לשמור מצוות. "ואז גם התחלתי להתעניין ביהדות באופן רציני יותר, עניין אותי החיבור בין היהדות למדע. את יסודות הדת למדתי בעיקר מזקנים יהודים בסנט פטרסבורג. עם הזמן, התחלתי להשתתף במפגשי קבוצות ה'סירובניקים' (הכינוי למסורבי העלייה לישראל בזמן המשטר הקומוניסטי – ח.ב.) אמנם לא הייתי סירובניק בעצמי, אבל השתתפתי במפגשים שלהם. הם היו חבריה שלא פחדו לדבר בגלוי על כך שהם עוסקים ביהדות. כל האחרים שהשתתפו במפגשים האלו, היו כאלה שזרקו אותם מהאוניברסיטאות בשל הפעילות שלהם. אני, כאמור, מראש הלכתי למוסד לימודים אחר ולא סורבתי או נזרקתי מאיזשהו מקום, כך שהייתי 'סירובניק ברוח'. הייתי בין החוזרים בתשובה הראשונים בסנט פטרסבורג ובכלל בברית המועצות".

כשהחל לקיים אורח חיים דתי, החל לאסוף גם ספרי יהדות וספרי קודש ככל שהשיג, בהם נהג לעיין כדי לצבור ידע. "עוד בקושי ידעתי עברית", הוא מספר, "אבל למדתי מהם כל מה שיכולתי. משיחות שעשית אז, ומקריאה בספרים שונים, התברר לי שבקיסרות רוסיה חיו – בתחילת המאה ועשרים – חצי מיהודי העולם. עיקר היהדות והמרכז שלה, היה במדינות השונות של ברית המועצות, בערים כמו וילנא ושאר ערי ליטא, וכמובן וכל מקומות החסידות באוקראינה ורוסיה, בעיירות כמו מז'יבוז' ואזור הקרפטים, וכמובן יהודי קווקז, בוכרה ועוד".

בתחילת שנות השמונים, החל לארגן מסעות מחקר בעיירות ובערים בהן חיו יהודים ברחבי ברית המועצות. "התחלתי לעסוק בזה באופן יותר מאורגן, וזאת כדי לחקור את כל המקומות בהם חיו יהודים, לצלם ולקיים ראיונות עם תושבים שעדיין גרים בהם. בתחילה, היה קשה יותר לארגן את המסעות האלה, אבל ב-87', עם תחילת הפרסטרויקה, כשנפתחו אפשרויות שונות, נעשה קל יותר. ב-88' כבר קיבלתי מהאקדמיה למדעים של בריה"מ, מסמך רשמי המקנה לי זכות לחקור את המקומות האלה.

"צריך להבין, הביורוקרטיה שלטה בברית המועצות. גם כשהיינו מגיעים לאיזה שטייטל קטן בבריה"מ

לחקור אותו, היו מיד נשאלות הרבה שאלות, מי אתה, ולאיזה צורך וכ'. וכשהיה לנו סוף סוף מסמך רשמי, שאנחנו חוקרים, כל הדלתות נפתחו לפנינו".

יחד עם הצוות שלו, חברים וחוקרים וגם צלמים, הוא יצא בין 4 ל-5 פעמים בשנה לסורים ברחבי המדינה הענקית, מעיירות כמו ברדיצ'ב ומז'יבוז', ועד לערי הקווקז ובוכרה, כשכל סיור ארך כמה שבועות, וכלל חבורה של כ-20 איש.

מאיפה היה התקציב למסעות האלה?

"חלק מהכסף השקענו מכספנו הפרטי, וקיבלתי קצת כסף מסירובניקים למטרה הזאת. תיירים מארה"ב וישראל היו אלה שהעבירו כספים לסירובניקים, שהפעילו מערכת כלכלית לעזרה בין החברים. אני, לעצמי, לא הייתי צריך עזרה כלכלית. משפחתי היתה מסודרת, הוריי היו מהנדסים מוכרים, ויחסית היה לנו הכל בבית. אבל אמרתי לסירובניקים, שאם אקבל מהם כסף - אשתמש בו למחקר. עם הכסף שקיבלתי קניתי מצלמה איכותית, וארגנתי כמה אנשים וכרטיסי נסיעה בין הערים בהן עברנו.

"אחרי כמה שנים כאלה", הוא אומר, "הגעתי למסקנה שגם אם אני יודע לקרוא מצבות, אין לי מספיק ידע כדי לחקור אותן. לקרוא זה לא מספיק, וצריך להיות יותר בקי בהיסטוריה היהודית של אותם מקומות ובכלל בהיסטוריה היהודית". עם המסקנה הזאת, הגיע לרעיון שרתם אותו אליו במשך השנים הבאות: הקמת "האוניברסיטה היהודית של סנט פטרסבורג", מוסד לימודי שפועל עד היום, תחת השם "המכון למדעי יהדות בסנט פטרסבורג".

"הרחבת הידע היתה קריטית בשביל המחקר", הוא מסביר. "למשל, אנחנו לא היינו הראשונים שהתחילו לחקור את המצבות בבתי הקברות, כשברור שמצבות הן מקור מאד חשוב להבנת ההיסטוריה היהודית של בריה"מ, שבמרחביה יש אלפי בתי עלמין בכל המקומות. אבל מי שיבין את המשמעות העמוקה של הנכתב על המצבות, יבין הרבה יותר על הקהילות באותם מקומות. במהלך הנסיעות האלה מצאתי מצבות של אנשים גדולים כמו הבעש"ט. אגב, כשהבנתי מעיון בספרים שמז'יבוז' נמצאת בברית המועצות, זו היתה הפתעה בשבילי. זה כפר קטן מאד, וגם אנשי הכפר לא ידעו מה המשמעות שלו בעולם היהודי בכלל. כשהגעתי לשם, מצאתי שם יהודים ספורים בלבד".

"לקחנו אחריות על החינוך היהודי בבריה"מ"

ב-89' דבורקין הקים וניהל את האוניברסיטה היהודית בסנט פטרסבורג. "היא הוגדרה כמוסד למידה ומחקר ליהודים, כדי שיתקדמו בכל התחומים הקשורים ליהדות, מלימודי עברית מקראית ומודרנית, לשון המשנה, ושפות המדוברות בקרב היהודים באזור, כמו שפת יהודי בוכרה ויידיש, עד לקריאת מצבות, היסטוריה יהודית, ארכיאולוגיה ומחשבת ישראל. באותו זמן, בפטרסבורג חיו עדיין יהודים שהיה להם ידע רב שהיה נחוץ לנו, פרופסורים גדולים וגם רבנים. פניתי אליהם כדי שילמדו אצלנו. ומעניין שגם הרבה אנשים שאינם יהודים, שהיו שמות מוכרים באקדמיה, אמרו לי: 'הממשל אמנם אסר לנו ללמד ליהודים באוניברסיטה, אבל אנחנו עצמנו למדנו מיהודים ואנחנו רוצים להחזיר לכם חוב וללמד אצלכם'. כך יצא שקיבלתי את המרצים הטובים בעיר בכל התחומים, מלימודי שפת האנגלית עד לפרסית, וגם בהיסטוריה ובכל התחומים. היה לי למשל, מישוהו שלימד אקדית, כי פטרסבורג, היתה במשך שנים רבות עיר הבירה של רוסיה, וככזו - יש בה הרבה אוספים וארכיונים".

באותה שנה הגיע בפעם הראשונה לביקור בישראל, כאן פגש את אנשי אוניברסיטת בר אילן והאוניברסיטה העברית, שהחלו מאז לשלוח פרופסורים ומרצים למקבילה היהודית בסנט פטרסבורג. "פתחנו אצלנו גם בית מדרש, בשביל אנשים שרוצים ללמוד יהדות יותר פנימית, כי האוניברסיטה היהודית עצמה היתה כמובן מוסד מחקר".

עד שנת 98', אז עלה ארצה, עמד בראשות המוסד. "היו אצלנו כמה פקולטות, ולקחנו על עצמנו את האחריות על חינוך יהודי בברית המועצות. ארגנו כנסים, סמינרים והשתלמויות למורים, והקמנו בית מדרש כמוסד יותר דתי בתוך האוניברסיטה".

בשנת 94', "האוניברסיטה היהודית" בראשה עמדה, החליפה את שמה ל"מכון למדעי היהדות". "היו לנו קשרים בממשל", אומר דבורקין, "ואמרו לנו שאם רוצים לקבל זכות לתת דיפלומה רשמית לסטודנטים, אנחנו צריכים להחליף את השם, כשהמטרה שלהם היתה שברוסיה לא יהיו אוניברסיטאות לא ממשלתיות. אז פתחנו בתוך האוניברסיטה מוסד בשם 'מכון למדעי היהדות' וביקשנו לקבל הכרה בשבילו, וקיבלנו. וכשקיבלנו, כל האוניברסיטה קיבלה את השם 'המכון

יהודים שהגיעו למז'יבוז' ב-1988 ורוקדים ליד מצבת הבעש"ט

למדעי היהדות'. קיבלנו אז מצד העירייה בניין במרכז העיר והכרה רשמית. למעשה, עד היום הסמל על הבניין הוא של 'האוניברסיטה היהודית'".

לאורך כל הזמן הזה, בו עמד בראשות האוניברסיטה, המשיך להפעיל את מסעות המחקר ברחבי ברית המועצות.

אלו גילויים מצאת במהלך נסיעות המחקר באותן ערים עם רקע יהודי?

"המטרה היתה אמנם לתעד ולחקור, אבל גיליתי לא מעט גילויים במהלך המסעות. בקובנא, למשל, איתרתי בפניה נחבאת תחת רצפת בית הכנסת, אוצר ענק של ספרים. רבים מהם הגיעו מגרמניה, ונשאו את החותמת 'קהילה קדושה המבורג'. זיהיתי אותם על פי האקס-ליבריסים (תווי הספר – ח.ב.). בטשקנט שבבוכרה, מצאתי את עצמי מתפלל בבית הכנסת של הקהילה האשכנזית. בתום התפילה פנה אליי יהודי מלומד בשם הרב בערל ליפשיץ ואמר: 'אני רואה שאתה מתעניין בספרים. יש לי בבית ספרייה ענקית, בוא וקח הכל. אני כבר זקן והדירה קטנה'. הוא ממש התחנן אליי. אך התנצלתי ואמרתי לו: אין לי מספיק זמן, בעוד שעתיים עליי לצאת ברכבת הנוסעת לפטרסבורג.

"חלפה שנה ושבתי לשם. מצאתי שם את הקשיש. הוא זכר אותי מביקורי הקודם, והצביע אל עבר גג בית הכנסת. 'שם נמצאים כל הספרים שלי, בבקשה, קח כל מה שתוכל'. לקחתי איתי כמה קופסאות ובהם הספרים, כשאני שמח על כך שהקלתי ולו במשהו על

תפילת שחרית בבית הכנסת בסמורקנד ב-1992

דבורקין הוציא לאור מספר ספרים, ביניהם מהדורה רוסית אקדמית ל"כוכב הגאולה", ספרו של הפילוסוף פרנץ רוזנצווייג, עם אלף הערות, ספר אחר על ההיסטוריה של יהודי בוכרה, ועוד.

הממשל ברוסיה היום, תומך בפעולות המחקר שלכם?

"האמת היא שאני לא חושב שזה ממשל טוב ליהודים. אני אמנם כבר לא שם אבל אני מכיר טוב מאד את מה שהולך שם, ובקשר מצוין עם רבני רוסיה שנמצאים שם, כמו הרב לאזאר או הרב קוגן, אתו הייתי בקשר מהרגע ששבתי בתשובה. אני לא רואה ברוסיה בכלל התפתחות רוחנית, אלא רק חומרית, רואה הרבה בניינים גדולים. הם מאד התפתחו בבניינים, אני לא שמעתי שברוסיה ב-20 שנה האחרונות משהו כתב איזשהו ספר יהודי, וזאת כאשר בתקופת הסירובניקים היו כמה וכמה אנשים שכתבו ספרים יהודיים, למרות שהיה קשה מאד. דווקא היום כשיש את כל האפשרויות, זה כמעט ולא קורה, אז אני ספקטי כלפי מה שקורה שם. גם החינוך היהודי שם כיום, הוא ברמה נמוכה מאד. יש שם אולי 100 בתי ספר יהודיים, והם מהרמות הנמוכות של הרמה הלימודית ברוסיה, וזו בושה. תמיד בתי ספר היהודים היו מהטובים ביותר, כל השנים.

"אגב, הרב קוגן, אחד מהרבנים החשובים היום במוסקבה, היה אחד השותפים החשובים שלי לאחד המסעות. ידעתי שהוא משתייך לחב"ד, ושאלתי אותו: האם היית בלובביץ' ? אולי תצטרף אליי. הרב החזיק ברשותו מכונת, ונענה להצעה. צירפנו אלינו מספר אנשים ויצאנו אז לדרכנו אל עבר רוסיה הלבנה.

"חלפנו יחד אתו במקומות רבים. בין היתר פקדנו את בברויסק, בה גילינו להפתעתנו מניין לתפילה. וכך גם במקומות נוספים, וכמובן הגענו גם ללובביץ'. ובכל מקום בו היינו, תיעדתי את הקהילות והאזורים היהודיים, בעידודו של הרב קוגן."

האוסף מונגש היום – כמו אוספים נוספים כדוגמתו – בספרייה הלאומית בירושלים, המאכלס אוספים נוספים המנציחים את הקהילות השונות של יהודי רוסיה וברית המועצות כשעוד היו קהילות חיות ומתפקדות, זאת הודות לתרומתו של "מכון נבזלין לחקר יהדות רוסיה ומזרח אירופה, של האוניברסיטה העברית."

מה השתנה מבחינת עבודת המחקר והתיעוד שלכם במשך השנים?

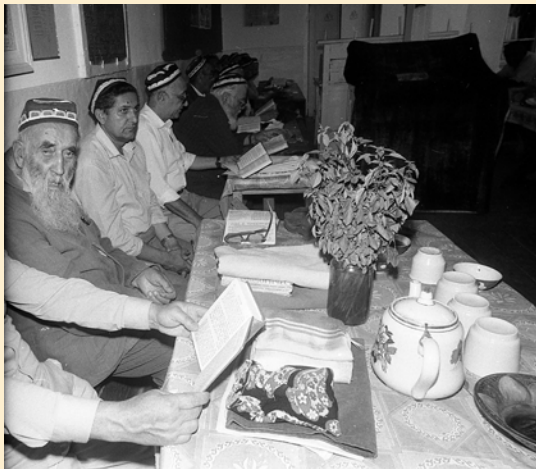
"מה שהשתנה הוא הערך של החומר בעינינו. בהתחלה חשבנו שאנחנו צריכים לצלם מצבות ובניינים, מאחר והבנו שעוד כמה שנים הכל ייהרס. אבל אחר כך הבנו שיותר חשוב אולי לעשות ראינות עם אנשים, שגם הם עוד מעט יעברו לעולם אחר. והיה גם רגע, לקראת סוף המסעות שלנו, כבר לא היו יהודים באותם מקומות, נשאר רק מצבות. אחר כך היה חשוב לנו גם לאתר ארכיונים חשובים. שילמתי כמה אלפי רובל כדי להעתיק מסמכים מהשואה מארכיונים סגורים.

"בכל התהליך הזה של התיעוד לקחו חלק מאות אנשים, אולי 400 איש, כשכל שנה היו 5-6 מסעות ובכל פעם הגיעו אנשים חדשים לנסיעות. זו היתה עבודה ענקית. פקדנו במשך שנות פעילותנו, לא פחות מאלף ריכוזים יהודיים."

קרליבך. ואז הבנתי שהוא מתראה עם ראש הישיבה בזמן הזה. הרב אמנם לא היה יכול לקבל פומבית את קרליבך, בגלל החרם, אבל גם לא יכול היה שלא לקבל אותו בכלל, אז הוא קיבל אותו באופן פרטי."

בשביל העתיד של עם ישראל

"הדרכון שלי לעשות את כל המסעות", אומר דבורקין, "היה שהבנתי שיש ערך גדול מאד לתעד את השטייטעלים, את 'המקומות הקדושים' בברית המועצות, בשביל העתיד של עם ישראל. יש חשיבות עליונה לכך שההיסטוריה הזו תתועד ותישמר לדורות הבאים. בחלק מהמקומות בהם היינו, כמו במז'יבוז' למשל, האוקראינים רצו להרוס את בתי הקברות המקומיים, אבל אנחנו פעלנו ואף שיפצנו אותם. אם לא אנחנו, אני לא יודע אם היה שם היום בית קברות. החסידים התחילו רק כמה שנים לאחר מכן לבקר באותם

מתפללים בבית הכנסת בסמורקנד

מקומות. למעשה, אני לא כל כך אוהב מה שקורה כיום באומן ומז'יבוז'. אני כמובן שמח עם ההמונים שמגיעים לשם, אבל מאד צר לי שחלק מהמקומות הללו הפכו למסחרה. יש ערך לכאלה שמגיעים לשם ומבינים מה היה שם בעבר."

היהודים שפגשת בזמנו, במז'יבוז' למשל, ידעו על חשיבות המקום?

"פגשתי במז'יבוז' מספר יהודים. היהודים שם היו פשוטים, חלקם נולדו עוד לפני מלחמת העולם הראשונה. הם אמנם היו אנשים פשוטים אבל בעיניי צדיקים גדולים, שמרו על היהדות שלהם. אמנם לא היה להם ידע נרחב ביהדות, אבל ניסו לשמור מה שיכלו. הם ידעו כמובן על הייחודיות של העיירה שלהם, בה צמחו גדולי החסידות."

החומר שהוא וחבריו תיעדו, נמצא עד היום במכון בפטרסבורג, כבר למעלה מ-30 שנה. "המכון הוא אחד מהארגונים היהודים הוותיקים ברוסיה", הוא אומר.

ב-98' עלה לישראל, ולמד שנתיים במכון מנדל למנהיגות, לעשות התאמה כדי להרצות במוסדות אקדמיים בישראל. "קיבלו אותי באוניברסיטה העברית לארגן פרויקטים חינוכיים, ומשנת 2000 אני אחראי על חלק מהחינוך היהודי ברוסיה, מטעם האוניברסיטה העברית", הוא מספר. "אני נוסע לשם כמה פעמים בשנה, מארגן פרויקטים. הפרויקט המרכזי שלי נקרא 'סמבטיון', סמינרים ומחנות קיץ לצעירים, בהם אנחנו מעבירים חומר על 'חלום יהודי אוטופי', מה היהדות יכולה להיות. עשינו מחנות קיץ כאלה גם ברומניה, פולין, גרוזיה, בוכרה ועוד."

חששו הגדול מפני עתידם הבלתי ידוע של ספרי הקודש האהובים עליו, אלו שליוו אותו לאורך שנות חייו. "חלק גדול מן הספרים שהגיעו אלי במהלך המסעות – כעשרים אלף מאלה שהתנקזו אצלי, נמצאים עד היום במכון למדעי היהדות."

בברדיצ'ב, הוא מספר, עירו של רבי לוי יצחק, הופתעו הוא וחבריו בעודם משוטטים בעיר ומחפשים אחר מיקומו של בית הכנסת, לגלות אותו פתאום מולם, ולהיווכח כי הוא פתוח ואפילו פעיל. "אחזה בנו התרגשות שלא תתואר. ועוד הזדמנה לנו חוויה מרתקת, לפגוש את יהודי המקום. מהם למדנו שהם בכוונה תחילה לא מלמדים את הצעירים יהדות, כדי שאלה לא יחטאו ויעברו על המצוות ביודעין.

"הם נדהמו לשמוע את הסיפור שלנו, צעירים מברית המועצות ששבו בכוחות עצמם ליהדות. אני והחברים כבר שמרנו שבת, ומצאנו את עצמנו עושים יחד עם הזקנים מברדיצ'ב את אותה שבת. זו היתה חוויה משמחת ועצובה כאחד. מחד, שמחנו לשהות עם אותם יהודים וללמוד מהם על ההיסטוריה היהודית המקומית, אך היה עצוב לשמוע מהם על העתיד של נכדיהם, שהתרחקו לגמרי מיהדות."

תיעודים נדירים משלמה קרליבך

בכל מקום שבו ביקרו, הוא מספר, דאגו לתעד את הכל, "כל מה שרק יכולנו". כך הגיעו לאוסף הגדול, כיום, של כ-10,000 תמונות סטילס, 300 שעות ראינות באודיו ועוד 60 שעות וידאו מצולמות.

"בין קלטות הוידאו", מפתיע דבורקין, "יש סרט שערכנו עם 'הרב המרקד' שלמה קרליבך, שהבאתי אותו לאומן."

מה היה הקשר ביניכם?

"ב-89' שמענו שהוא מגיע לבריה"מ, ואני הייתי אז קשור כאמור לסירובניקים. הם אמרו לי שהם הולכים לעשות אתו כמה קונצרטים, והם רוצים שאני אעזור להם עם קשריי בכמה מהמקומות, כדי שיוכלו לארגן את ההופעות. אני החלטתי, שאם הוא אכן מגיע, צריך לעשות מזה סרט. אז ארגנתי כמה חבר'ה שידעו קולנוע, וצילמנו במשך כמה שבועות סרט על קרליבך בבריה"מ. היינו אתו באומן, סנט פטרסבורג ועוד, אבל אומן היתה משהו מיוחד, רגש עילאי. חודש שלם הייתי אתו יחד, בכל המסע שלו ברחבי המדינה.

"אני זוכר שהבאתי אותו אז עם הקבוצה שלו למוסקבה, והיתה שאלה איפה אפשר לאכול באותו ערב ארוחת ערב. כולם היו שומרי מצוות ורצו אוכל כשר. אז התקשרתי לאחד מהמורים שלי, שהיה ראש ישיבה במוסקבה, הרב גדליה רבינוביץ, ואמרתי לו שאנחנו רוצים להגיע לישיבה ולאכול שם בערב. אבל באותה תקופה היה חרם על קרליבך, וזה לא היה פשוט שיקבלו אותנו בישיבה. הרב אמר לי: ברור שנשמח לקבל את כל היהודים ולתת להם אוכל כשר, אין בכלל שאלה. ואכן, הגענו כולנו לישיבה עם קרליבך וחברי תזמורת הרוק שלו, שהיו כולם חוזרים בתשובה מארה"ב, ביניהם היה גם יהודה כץ. כשבאנו, גיליתי שראש הישיבה לא מקבל את פנינו, ולמעשה לא מצאתי אותו בכלל, והרגשתי קצת לא נעים. אבל אנשיו אמרו: אתם יכולים בשמחה לאכול כאן. כשהתיישבנו, גיליתי שאני לא רואה גם את

עם יהודי בוכרה בבית כנסת בסמורקנד

משמעת קמפיין: כך וערכות המפלגות לניצח את הבחירות

מגייסים קולות חדשים

נתניהו חוזר את השטח: בכירי מפלגתו מתחשמים • גנץ מתמקד במערכת הבריאות: ח"כ כחול לבן עזב את המליאה בדיון שינוי • בנט הוקלט מתחיש לדרושות הכספיות של מרדכי, ניצן הורוביץ ואורלי לי כבר בוחרים תפקידים, וכולם נחשבים עיניים לקולות הציונות דתית • מערכת הבחירות מתקרבת לשלב הסיכומים | ישראל פריי, עמ' 18

אבי גרינצ'יג

מפגש נדב

ראש ברדש

גואל וסקנין

מפגש נדב

מפגש נדב

מגייסים

מפגש נדב

מפגש נדב

סגן שר הבריאות ח"כ יעקב ליצמן ל"קו עיתונות": "גנץ מפתח תסמינים של ליברמן - נגרו להסתה וחוסר יציבות"

סגן במועמד דר

מפגש נדב

מפגש נדב

מגייסים

מפגש נדב

מפגש נדב

מגייסים

מפגש נדב

מפגש נדב

שר התורה מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א לבני ביתו בהוראה ישירה: "בגלל ההסתה הגדולה יש להוסיף עוד ועוד מצביעים כדי לקדש שם שמים"

מפגש נדב

מפגש נדב

מפגש נדב

מגייסים

מפגש נדב

מפגש נדב

מגייסים

מפגש נדב

מפגש נדב

חגיגות ושמיחה בליכוד • אווירה קשה במטה כחול לבן

הניצחון של נתניהו

הניצחון של נתניהו

הניצחון של נתניהו

מפגש נדב

מפגש נדב

מפגש נדב

מגייסים

מפגש נדב

מפגש נדב

נחשפה הסיבה שביניה מדינת ישראל הלכה לשלוש מערכות בחירות בשנה האחרונה

ראש ברדש: ליברמן נגד נתניהו

ראש ברדש: ליברמן נגד נתניהו

ראש ברדש: ליברמן נגד נתניהו

מפגש נדב

מפגש נדב

מפגש נדב

מגייסים

מפגש נדב

מפגש נדב

דוילי ישראל קוראים לציבור להקפיד על הוראות מערך הבטיחות

הניצחון של נתניהו

הניצחון של נתניהו

הניצחון של נתניהו

מפגש נדב

מפגש נדב

מפגש נדב

מגייסים

מפגש נדב

מפגש נדב

לאחר העתירה בשאלה האם ניתן להטיל על נתניהו את הרכבת הממשלה

בג"צ נוטה שלא להתערב

בג"צ נוטה שלא להתערב

בג"צ נוטה שלא להתערב

מפגש נדב

מפגש נדב

מפגש נדב

מגייסים

מפגש נדב

מפגש נדב

"י"ד דגל התורה ח"כ משה פגני בראיון מקיף

"אנחנו במלחמת תרבות עם מערכת המשפט"

"אנחנו במלחמת תרבות עם מערכת המשפט"

"אנחנו במלחמת תרבות עם מערכת המשפט"

מפגש נדב

מפגש נדב

מפגש נדב

מגייסים

מפגש נדב

מפגש נדב

לחץ על ראשי מפלגות הימין בציונות הדתית לרוץ ברשימה אחת

בשמאל מתאחדים, בימין מתפצלים

בשמאל מתאחדים, בימין מתפצלים

בשמאל מתאחדים, בימין מתפצלים

מפגש נדב

מפגש נדב

מפגש נדב

מגייסים

מפגש נדב

מפגש נדב

נתניהו הצליח לאחד את הימין הדתי אבל עשוי לאבד את הסיכוי לרוב בקואליציה

המרוץ למנדט ה-61

המרוץ למנדט ה-61

המרוץ למנדט ה-61

מפגש נדב

מפגש נדב

מפגש נדב

מגייסים

מפגש נדב

מפגש נדב

על רקע הצבת חוכנית המאה בימין מבהירים: לא אפשר לנתניהו מסירת שטחי ארץ ישראל

תכנית המאה יצאה לדרך

תכנית המאה יצאה לדרך

תכנית המאה יצאה לדרך

מפגש נדב

מפגש נדב

מפגש נדב

מגייסים

מפגש נדב

מפגש נדב

במפלגות החרדיות משיבים מלחמה להסתה של 'ישראל ביתנו'

"ליברמן ביקש שופטיק לדבר על השחיתות שלו"

"ליברמן ביקש שופטיק לדבר על השחיתות שלו"

"ליברמן ביקש שופטיק לדבר על השחיתות שלו"

מפגש נדב

מפגש נדב

מפגש נדב

מגייסים

מפגש נדב

מפגש נדב

ערב ראש השנה תשפ"א קו עיתונות 27

בעקבות המגפה: יום תפילה ותענית ציבור

מרגלית רובין נדלי ישראל ובאשם מן שר התורה הגר"ח קנייבסקי, מנח"ה הגר"ג אדלשטיין יצא בקריאה לקבוע את יום רביעי לתפילה ותענית תת"ס | עמ' 44

רה"מ נתניהו צפוי להודיע על החרפת הסגר על אזרחי ישראל

שוטרים וחיילים יפקחו על הסגר

מ"מ תפכ"ל המשטרה, ניב מוטו כהן, אישר את פקודת המבצע הארצית של משטרת ישראל לפעילות מיוחדת לאכיפה במצב של חמירות החדר המדויק על הטלת סגר מלא לאור בלימת התפשטות נגיף הקורונה בישראל • גם בצו"ל לעורכים לקחת שליטה כדי לפקח על הסגר | סיקור נרחב, עמ' 33-44

מבקר המדינה: ישראל לא ערוכה להתמודדות עם מגפה כמו קורונה | עמ' 16

הגר"מ שטרנבוך: "מי שלא מציינת להוראות עתיד ליתן על כך את הדין" | עמ' 16

מונ"ל הרבנות הראשית לישראל: "לא צפוי מחסור של בשר לקראת החג" | עמ' 18

נגיף ההסתה: עיתונאים מאשימים את הציבור החרדי בהפצת הקורונה | עמ' 20

הערכה: עד ליל הסדר יוטל סגר מלא על העיר בני ברק

הממשלה אישרה את ההגבלות: אסור להתפלל במניין

הממשלה אישרה את חמירת ההגבלות על האזרחים, במטרה למנוע את השחר והתפשטות נגיפת הקורונה בישראל • בין ההגבלות חרישות: צמצום מקומות העבודה ואיסור תפילה במניין • בבותל המערבי יתקיימו שלושה מנינים לתפילות | עמ' 23

דרעי מונה כפריקטור הראשי למגזר החרדי

בעקבות בקשת ראש הממשלה נתניהו שר הבריאות ליצמן: שר הפנים אריה דרעי מונה כפריקטור הראשי למגזר החרדי וועדכי בטפול משבר הקורונה | עמ' 14

אמריקה מבכה על בניה: העסקן ר' בנימין בדבר בטור מיוחד מברוקלין האבלה | עמ' 34

שר הפנים אריה דרעי בראיון בתום דיון עם ראש הממשלה:

יוטל סגר כללי במדינה בליל הסדר

ההערכה: כבר מיום שלישי ייחסמו הכבישים בכל רחבי הארץ על מנת למנוע ממספחות לטע מעיר לעיר ולנסות לקיים את ליל הסדר עם המשפחה המורחבת • השר דרעי: "אסור שחיללה וחס בכלל חג הפסח אחרת נאכר את זה בגלל חוסר משמעת" | עמ' 10

שר הבריאות יעקב ליצמן: "להפסיק את השיח המגזרי"

לדבר שר הבריאות, "בעת חורף זו כל עוד ישראל מתמודדת באותה מידה, יש להפסיק את השיח המגזרי, לטובת שיתוף, כהחלפת רשמי" | עמ' 40

בתום מו"מ שומשך שבועות ארוכים הגיעו נתניהו וגנץ להסכמות

נחתם הסכם קואליציוני להקמת ממשלת חירום

בר פוליטי הארוך בתולדות ישראל מגיע לסיומו: קואליציה של 76 ח"כים וממשלה עם 36 שרים • 16- סגני שרים - הגדולה בתולדות ישראל, תוקם בקרוב • גוש כחול לבן יקבל מספר שרים ותפקידים זהה למספר השרים בגוש הימין • למרות הקואליציה הרחבה המפלגות החרדיות, שמרו על התפקידים: משרד הפנים, הבריאות, התורה, הפריפריה, וראשות ועדת הכספים • למרות החמיכת העניינים מופנת לבג"צ אם ירדע שא"א להטיל על נתניהו את הרצבת הממשלה, ההסכם מבטל, הכנסת תפוזר והולכים לבחירות רביעיות | עמ' 12

בין בריאות לשיכון: השר יעקב ליצמן בראיון פרישה ליקו עיתונות'

"הובלתי מדיניות, וכולם היו נגדי"

אחר קרב לעשור במשרד הבריאות, הודיע השר ליצמן על מעברו לתפקיד שר השיכון • בשבחה עם קו עיתונות' הוא מסכם קריירה, מסביר מדוע מתווך לדע האחרון, חושף את היעדים בשיכון ומכין את הקרקע למחלופי • וגם: ב"דגל" מתלבטים היכן לקחת סגן שר, העיתונות הפנימי בהדות התורה והקדע המתרחב במערכת המשפט | על סדר היום, אבי גרינציג, עמ' 15-14

דיונים קדחתניים התקיימו השבוע בבג"צ בעתירות נגד הקמת הממשלה

ממתינים להכרעת בג"צ

2 ימי דיון מרתקים התקיימו בבג"צ בעתירות שונות הנוגעות לאפשרות הטלת המנדט על נתניהו למרות בגי האישום ועל חוקית ההסכם הקואליציוני בין הליכוד לכולל לבן • הקמת הממשלה מתועבת עד להכרעת שופטי העליון • במקביל נמשך המו"מ בין המפלגות על תקן הבריאות - בליכוד הודיע מנחול לבן בתמורה 3 משרדים כדי שנתן יהיה להכניס לממשלה גם את מפלגת "ימיה" | עמ' 14

אבי גרינציג: חזית משולשת

(עמ' 17-18)

מחד תושבע הממשלה הגדולה בתולדות ישראל עם 36 שרים

ממשלת נתניהו החמישית

ב-14.5.2015, 14.5.2020, בדיוק 5 שנים אחרי, תושבע ממשלת נתניהו בפעם החמישית שהופקד לממשלה הגדולה בתולדות המדינה • זה"מ ביטני נתניהו ויו"ד כחול לבן ישימה ויום את חלוקת התיקים לכבדי מפלגותיהם | עמ' 12

דרעי מציג: תפקיד לכל ח"כ

ההשגים הקואליציוניים של "אדרכת ממשלת האחדות: העברת ראשות הועדה לתינו דיינים, החרת מנהל הכנסת למשרד הפנים ושורה ארוכה של תפקידים • משרד הפנים, התורה והפריפריה-ישראל ביו"ש • השאיפה: קינו איציק בן כשר במשרד המשפטים • במעמדים לטעות שר - החר, בן כור, אורכל ומלכאלי • מדיניות בן כור ועדת כלכלה • וגם: ארבעת החברים שצפויים להתערף לכנסת בשנה הקרובה | אבי גרינציג, עמ' 25-24

נתניהו וגנץ נשבעו אמונים לתפקידי ראש הממשלה וראש הממשלה החלופי המיועד

לראשונה: שני ראשי ממשלה הושבעו בזה אחר זה

509 ימים לאחר תחילת המשבר הפוליטי החריף ביותר בתולדות ישראל הושבעו ביום ראשון אחר צ"מ ממשלת ישראל ה-36 • 34 שרים יכהנו בממשלה הגדולה בתולדות המדינה אליה חברו סיונת הלכני, כחול לבן, ש"ס, תורת התורה, עמיר פרץ ואשכנזי שמול ממשלת העבודה, סיונת דרור ארץ, רפ"ח מרובת התורה ויו"פ אורכל לו אבקנסים ב"מסר" • מנכ"ל אורכל לפיכ, לביטון, בנט ושקד נמאז את נצעים באופוזיציה עם חברי מו"צ והרשימה המשותפת | עמ' 12

יועץ ניסויים

(עמ' 18-19)

החוק הנורבגי יכניס ח"כים חרדים נוספים לכנסת

שר הפנים חוקק חוקי חרדי הנכנסת של כל סיה כולל להפטר מחקיקתם כשר או סגן שר לכנסת היום בחר • בש"ס אמרים לחלפת סגני חרדים להפטר בעוד החוק הנורבגי, כדירות התורה, פרוש יעבדו לטובת פידורם, ילכמן ששר להפטר לטובת אליה וסיר או מקבל לטובת חרדי | עמ' 44

ראש הממשלה נתניהו במתקפה חריפה נגד המשפחה, הפרקליטות והיועץ המשפטי

בנימין נתניהו על ספסל הנאשמים

למרות ששעה הכל כדי להימנע מההשפלה הזו, בחש לאישונה אש הממשלה גנניין נתניהו את ספסל הנאשמים בדיון האשטון שנערך בששפט • חרם נכנסת לאולם הדיונים, השמייע נתניהו בקורת חריפה על מערכות אכיפת החוק בישראל והאשים: "תפרו לי תיקים מופרכים וחוזים, במטרה להפיל ראש ממשלה חזק מהימין" | עמ' 16

שפט השופטים

(עמ' 22-23)

הנמיכו להבות

(עמ' 14)

ח"כ משה גפני יזר ועדת הכספים שובחר השבוע בה אחד בראיון ליקו עיתונות'

"לא נהיה חותמת גומי של הממשלה"

בראיון ראשון מאז חזר לתפקידו, מסמן ח"כ ועדת הכספים ח"כ משה גפני את היעדים • על הקורונה: "מבצע לא טוב. אנשים איבדו את פת למצבם" • על התקציב: "דרשנו להכניס את הישיבות לכסים התקציבי" • ולמה הוא מקווה שאיוונו לברמן לא יקרא את הראיון | על סדר היום, אבי גרינציג, עמ' 19-18

הממשלה אישרה: הרחבת סמכויות לשר השיכון יעקב ליצמן

בהחלטה זו, ממשלת ישראל מבקשת להעניק סמכויות וכלים לשר הבינו והשיכון יעקב ליצמן על מנת לייעל את סדרי העבודה בניהול שוק הדיור בישראל | עמ' 14

הח"כים החרדים שומרים על כרומיל תקשורתי נאמן בסביבת גיוס בני הישיבות

גנץ מבקש מבג"צ ארכה של 3 חודשים להעברת חוק הגיוס

ההסכם הקואליציוני בין הליכוד לכולל לבן נקבע כי "עם כינון הממשלה יחוקק חוק הגיוס", אולם בסביבתו של גנץ טוענים: "אין אפשר להעביר חקיקה כל כך משמעותית בכמה ימים - בקרוב יוכנית מפורטת" • נכונה לבג"צ מבקש השר גנץ הארכה של שלושה חודשים • לפיכ ולברמן חמיהו לתקוף את הרומכ"ל לשעבר על כניעה למפלגות החרדות • ח"כ ש"ס יהדות התורה לא ממחרים ליצור כוחות ביטחון למצוא פתרון שקט לסוגיא הרגירה | עמ' 45

חשיבה	פרסום ראשון
היישובים החרדים שיהפכו למובלעות במדינת פלסטין	מסמן פנימי באוצר חושף: החרדים הפסידו יותר בקורונה

החלל הרכיבות חשק לרבות חושב מודיעין עילית וביתר עילית, אבל חושב היישובים החרדים פסידו חמלה עמוס בנט עשין ופכר ליישובים מבודדים שהיהיה אליהם תחבורה קר דרך כבישים שכלילה פלסטין | אבי גרינציג, עמ' 19-18

חשש כבד מהתפוצצות גל שני של נגיף הקורונה

סדצקי: "צור לי לבשר, המחלה חוזרת"

ראש שירותי בריאות הציבור במשרד הבריאות הזהירה את חברי ועדת הקורונה בכנסת כי אנו עומדים בפתחו של גל שני • לדבריה, בשונה מהגל הראשון של הנגיף, החולים החדשים מפורזים ביישובים רבים וחלקם גדול לתלמידים | עמ' 14

י"ט
אייר

כ"ז
אייר

ד'
סיוון

י"א
סיוון

י"ח
סיוון

כ"ה
סיוון

צילום: אנטלי מיכאלי

2

צילום: איתמר ציון

5

1 תבשיל בסגנון מרוקאי

עוף טוב מציעה מתכון חגיגי לחג: שוקיים עם לבבות ארטישוק וסלרי ברוטב עשיר ומיוחד. תבשיל מנצח וקוצר מחמאות

8 מנות | זמן הכנה: 90 דקות | רמת קושי: קל

מצרכים:

8 יחידות שוקיים
1/4 כוס שמן
2 בצלים קצוצים גס
מלח ופלפל
1/2 כפית אגוז מוסקט
1 כפית זרעי כוסברה טחונה
1 כפית פפריקה (אפשר חריפה)
1/2 כוס מרק עוף (אפשר להכין מאבקה)
1/2 כוס יין לבן
2 כפות סוכר
1 כף לימון כבוש קצוץ
1 חבילה לבבות ארטישוק קפואות חתוכות לרבעים
1 חבילה ארטישוק ירושלמי (קפוא)
5 גבעולי סלרי חתוכים לפרוסות עבות
3 כפות מיץ לימון
גרדה מלימון אחד
1 פלפל חריף
1/2 צרור כוסברה קצוצה

אופן הכנה:

- בסיר ביוניו מטגנים בצל עד לשקיפות. מוסיפים לסיר את השוקיים והתבלינים ומטגנים עוד כ-2 דקות. מוסיפים מרק עוף, יין, סוכר ולימון כבוש ומביאים לרתיחה. מכסים את הסיר, מנמיכים את הלהבה ומבשלים כחצי שעה.
- מוסיפים לסיר לבבות ארטישוק, ארטישוק ירושלמי, גבעולי סלרי, מיץ לימון, גרדת לימון, פלפל חריף וכוסברה קצוצה, מכסים וממשיכים לבשל על להבה נמוכה כשלושת רבעי שעה עד שעה, או עד שהעוף רך ועשוי.

2 פאי סמורס

חברת כרמית חולקת מתכון לקינוח לשולחן החג - פאי סמורס. עוגיות מיני קוקיס שוקולד צ'יפס ומרנג חרוך.

מרכיבים להכנת הפאי:

תבנית עגולה בקוטר 24

תחתית:

4 כוסות עוגיות מיני קוקיס שוקולד צ'יפס

70 גרם חמאה מומסת

טוחנים את החומרים יחד במעבד מזון, מרפדים תחתית תבנית פאי ומקפאים לפחות 10 דקות.

מלית שוקולד:

20 גרם דבש (כף)

70 גרם חמאה (5 כפות)

170 גרם שוקולד מריר אגו 60% מוצקי קקאו

190 גרם שמנת מתוקה (3/4 חבילה)

מרתחים את השמנת עם הדבש, ומוזגים מעל השוקולד והחמאה המונחים בקערה חסינת חום. מחכים דקה ומערבבים בעזרת לקקן עד לקבלת קרם חלק ואחיד. מוזגים לתחתית הפאי שהכנו. מניחים במקרר להתייצבות, כחצי שעה.

מרנג חרוך:

250 גרם חלבון ביצה (כ 6-7 ביצים)

קורט מלח

300 גרם סוכר (1 1/2 כוסות)

מעל בין מארי, טורפים את החלבונים, המלח והסוכר עד שהסוכר נמס לחלוטין. מעבירים למיקסר עם וו הקצפה ומקציפים כ-5 דקות עד שמתקבל מרנג יציב מאוד. מפזרים על הפאי ושורפים את המרנג עם ברנר.

3 עוגת תפוחים

במרכז 7 MALL בבאר שבע דואגים שיהיה לכולנו חג שמח ושנה טעימה במיוחד, ולכן יחד עם ניצת הדובדבן, הביאו מתכון לעוגת תפוחים פשוטה, קלה ומהירה לחג שתהפוך כל שולחן חג למנצח.

מצרכים:

כוס וחצי קמח כוסמין

1/2 כוס סוכר קוקוס

כף אבקת אפייה

כפית אבקת קינמון

קמצוץ מלח

1/3 כוס שמן זית

3 ביצים

רבע כוס חלב שקדים

6 כפות רסק תפוחים

כף חומץ תפוחים

תפוח חתוך לקוביות
אופציונלי: חצי כוס אגוזי מלך קצוצים ורבע כוס שקדים פרוסים לקישוט.

אופן ההכנה:

1. מחממים תנור ל-180 מעלות ומרפדים תבנית בנייר אפייה.
2. מערבבים בקערה את המצרכים הרטובים ומוסיפים את היבשים.
3. מערבבים היטב שלא יהיו גושים ומעבירים לתבנית.
4. מקשטים מעל עם שקדים פרוסים ומפזרים מעל מעט סוכר קוקוס לקרמול.
5. מכניסים לתנור ל-30 דק או עד שהקיסם יוצא יבש.

4 תבשיל כרעיים ברוטב פטריות, ערמונים ובצלצלי שאלוט

עוף טוב מציעה מתכון נהדר לחג. מתכון מנצח של תבשיל כרעיים ברוטב עשיר ומפנק, שיהפוך את שולחן החג שלכם למיוחד וטעים הרבה יותר

6 מנות | זמן הכנה: שעה

מצרכים:

3 כרעיים עוף טוב חצויות (אפשר גם שלמות)
1/3 כוס שמן קנולה
2 בצלים חצויים פרוסים לטבעות
1 חבילה בצלצלי שאלוט שלמים וקלופים
מלח, פלפל שחור גרוס
4 חבילות פטריות שלמות (רצוי מסוגים שונים: שמפיניון, פורטובלו, יער)
5 פטריות שיטקה טריות, חתוכות לרצועות דקות
2 חבילות ערמונים בוואקום
4 שיני שום פרוסות
2 כפות ממרח עגבניות מיובשות
4 כפות סילאן
1/2 כוס יין אדום
3 כפות רכז רימונים

להגשה:

50 גר' צנוברים קלויים
1/2 צרור עלי נענע קצוצים גס

אופן הכנה:

1. מחממים שמן בסיר רחב ושטוח ומטגנים בו את טבעות הבצל במשך כ-5 דקות עד שהן נעשות שקופות ומתחילות להזהיב.
2. מוסיפים את בצלצלי השאלוט, מתבלים במלח ובפלפל ומטגנים עוד 3 דקות עד שהם מתחילים להזהיב.

טיפה בשוליים.

3. מוסיפים לסיר פטריות וערמונים ומטגנים במשך כ-4 דקות תוך כדי ערבוב.
4. מוסיפים את הכרעיים, השום, ממרח העגבניות, הסילאן, היין ורכז הרימונים ומביאים לרתיחה.
5. מכסים את הסיר, מנמיכים את הלהבה ומבשלים כ-45 דקות או עד שהעוף מבושל.
6. מפזרים נענע וצנוברים מעל ומגישים חם.

5 עוגות יוגורט אישיות עם פירות יער

לרגל ראש השנה וחגי תשרי, מגישה פרימור, מתכון מיוחד של השף קונדיטור מיקי שמו, לעוגות יוגורט אישיות, עם פירות יער. העוגות בשילוב מיץ רימונים סחוט טבעי, מתאימות לאירוח בימי החג וכקינוח.

מצרכים (ל-4 עוגות בריוש):

200 חמאה רכה
3/4 כוס שמן קוקוס
1 וחצי כוסות סוכר דמררה
2 כפיות דבש
6 ביצים מידה L
1 וחצי כוסות קמח לבן
3/4 כוס קמח כוסמין
2 כפיות קמח שקדים
1 שקית אבקת אפייה
200 גרם גבינת ריקוטה 9%
100 גרם (1/2 גביע) יוגורט 3%
50 גרם פטל אדום קפוא

לרוטב פירות אדומים:

3 כפות מיץ רימונים
2 כפות דבש
150 גרם פירות אדומים קפואים

אופן ההכנה:

1. במיקסר עם בוחש גיטרה מערבלים חמאה, שמן קוקוס וסוכר דמררה במהירות בינונית-גבוהה במשך כ-5 דקות, עד לקבלת תערובת אחידה ובהירה. מוסיפים את הביצים בהדרגה.
2. מנפים את הקמחים, אבקת האפייה ואבקת השקדים. מנמיכים את המהירות ומוסיפים לסירוגין את הריקוטה והיוגורט ולבסוף את הקמחים המנופים עד לקבלת תערובת הומוגנית.
3. מחממים תנור ל-170 מעלות. מוזגים את התערובת ל-4 תבניות בריוש עד לחצי הגובה. מפזרים מעט פטל אדום מעל כל עוגה ומוזגים את יתרת התערובת עד שיא גובה התבנית.
4. אופים במשך כ-40-50 דקות, עד שקיסם יוצא עם פיזורם לחים. הופכים את העוגות על גבי רשת ומצננים.
5. מכינים את הרוטב הפירות האדומים: בקלחת מחממים 3 כפות מיץ רימונים יחד עם הדבש והפירות האדומים הקפואים עד לקבלת תערובת סמיכה. מעטרים את העוגות ברוטב ומגישים.

מִי יִפְדֶּה?

לפעמים נדמה שגורל ילד יהודי אבוד. אביו המוסלמי יגדל אותו על פי הקוראן ואת עובדת היותו בן לעם היהודי הוא כלל לא ידע. ולפעמים, במצוות צדקה אחת, אתה מציל נשמה יהודית!

**היו שותפים למצווה נדירה,
הצילו נפשות רבות מישראל שמשועלות לעזרה!**

הסנגור שלך לשנה טובה
בערב ראש השנה ובערב יום כיפור, יתפללו עבורכם אצל סנגורם של ישראל רבי לוי יצחק מברדיטשוב לשנה טובה ומתוקה

למסירת שמות ולתרומות חייגו עכשיו למוקד יד לאחים:

1-800-620-640

מסירת שמות ותרומות גם באתר המאובטח של יד לאחים: WWW.YADLACHIM.CO.IL

"אין לך מצווה גדולה כפדיון שבויים" (רמב"ם) | גדולי הרבנים קבעו "יד לאחים מקיימים מצוות פדיון שבויים"